І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ЛИСТОПАДА 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 5, 1964 No. 207. VOL. LXXI.

ЛИНДОН БЕЙНС ДЖАНСОН І ҐЮБЕРТ ГОРАШІО ГОМФРІ ОБРАНІ НА ПРЕЗИДЕНТА І ЗАСТУПНИКА ПРЕЗИДЕНТА ЗДА НАЙБІЛЬШОЮ В ІСТОРІЇ КІЛЬКІСТЮ ГОЛОСІВ. ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ ЗДОБУЛА РІШАЛЬНУ ПЕРЕМОГУ ТАКОЖ У ВИБОРАХ ДО ОБИДВОХ ПАЛАТ КОНГРЕСУ ЗДА. СЕНАТОР ГЕРРІСОН ВІЛЬЯМС ПЕРЕОБРАНИЙ НА СЕНАТОРА В ДЖЕРЗІ, А РОБЕРТ Ф. КЕННЕДІ ПЕРЕМІГ СЕНАТОРА КІТІНГА В НЮ ЙОРКУ. ТОМАС Й. ДАДД ПЕРЕОБРАНИЙ НА СЕНАТОРА В КОННЕКТИКАТ.

Вашингтон. — У виборах 3-го листопада демократи здобули найбільшу в історії цієї країни перемогу і їхній кандидат президент Линдон Бейнс Джансон здобув електорські голоси в 44 стейтах, а його республіканський противник арізонський сенатор Беррі Ґолдвотер здобув вільки 5 стейтів. В ранніх годинах в середу 4-го листопада вислід виборів не був ще відомий в одному стейті. Президент Л. Б. Джансон здобув більшість і в Дистрикті Колюмбія, який цього року вперше в історії ЗДА мав право брати участь у президентських виборах та вибрав 3-ох електорів. Число електорів цього року виносить 538, з того Джансон має 486, Ґолдвотер 52, а решта ще в середу вранці була невідома. Демократична партія свою велику перемогу завдячує, між іншим, і тому, що в дні виборів була гарна погода, і тому аж 90 відсотків виборців взяло участь у виборах. Демократичних виборців є зареєстрованих більше, і тому велика участь у виборах є корисна для демократів. Таким чином 36-им президентом ЗДА є Линдон Б. Джансон, а віцепрезидентом є міннесотський сенатор Гюберт Г. Гомфрі. Демократи здобули більшість і в обидвох Палатах Конґресу. В Сенаті демократи мають 65 сенаторів, а в Палаті Репрезентантів в ранніх годинах в середу вони мали 233-ох конґресменів, республіканці тільки 105, а 97 становищ конґресменів вранці 4-го листопада, коли це число „Свободи" йшло до друку, були нерішені. Преса підкреслює, що в північних стейтах і білі виборці не підтримали Б. Ґолдвотера, як цього дехто сподівався внаслідок того, що демократичний уряд підтримував закон про охорону громадянських прав. Джансон мав таку перевагу, що радіові і телевізійні стації Колюмбія Бродкастінґ Систем і Нешенел Бродкастінґ Компані вже о год. 8:47 ввечері, зглядно 9:03 повідомили про перемогу демократичного кандидата. Щоденник „Ню Йорк Таймс" повідомив про перемогу президента Джансона о год. 12:35 по півночі 4-го листопада. Сенатор Ґолдвотер не признався до поразки, його представник повідомив, що він складе відповідну заяву аж о 12-ій годині вполудне в середу. Ґолдвотер був в доброму настрої під час того, як надходили повідомлення про виборчі висліди, але між його прихильниками в його кватирі у Фініксі, Арізона, панував сумний настрій, деякі з них плакали. Президент Джансон увечері переїхав із своєї фарми в Джансон Ситі до Остіну, де в колі своїх прихильників тішився своєю перемогою, яка дала йому понад 60 відсотків відданих голосів. З інших виборчих вислідів треба згадати перемогу демократичного кандидата на сенатора в стейті Ню Йорк, колишнього головного прокуратора Роберта Ф. Кеннеді, який переміг більшістю понад 600 000 голосів республіканського противника сенатора Кеннета Б. Кітінка. В стейті Конниктикат переміг сенатор демократ Томас Дадд республіканського противника, колишнього губернатора Джана Дейвіса Ладжа. Велика перемога допомогла численним демократичним кандидатам, які здобули більшість, бувши в „хвості" переможного кандидатна на президента. В Мишиґені переміг губернатор Джордж Ромні, який старався про перевибір, і який здобув більшість в порівнянні із своїм демократичним противником Нілом Стеблером. Перемога губернатора Ромні ставить його на першому місці між майбутніми республіканськими кандидатами на президента. В стейті Іллиной програв вибори республіканський кандидат на губернатора Чарлз Г. Персі, бо його переміг демократ Отто Дж. Кернер. В стейті Массачузетс переміг брат покійного президента Джана Ф. Кеннеді — Едвард, який старався про перевибір, і який здобув більшість над республіканцем Говардом Вітмором, молодшим. В стейті Массачузетс перевибраний на 19-ту каденцію спікер Палати Репрезентантів, 72-річний конґресмен Джан В. МекКормек, який здобув 4 рази більше голосів, як його два противники — республіканець Джек Молсворт та негр Ноел А. Дей, який кандидував як незалежний. Президент Л. Б. Джансон заявив після перемоги, що він дбатиме, щоб бути президентом всіх американців, закликаючи всіх громадян доброї волі до об'єднання біля свого уряду, який старається про добробут в цій країні та про мир у світі.

ЛИНДОН БЕЙНС ДЖАНСОН

ГЮБЕРТ ГОРАШІО ГОМФРІ

ПРОТИ НОВОГО УРЯДУ БРИТАНІЇ ЗГОЛОШЕНО ВОТУМ НЕДОВІР'Я

Лондон. — Опозиційна Консервативна партія в Британії, яка має тільки на чотири мандати в палаті (нижча палата парляменту) менше за переможну в минуломісячних виборах Партію Праці, зголосила вотум недовір'я проти нового уряду Гарольда Вільсона негайно після відчитання королевою Єлисаветою II престольної промови на відкритті нового парляменту, в приявності об'єднаних палат в минулий вівторок 3 листопада ц. р. Престольну промову британських монархів зладжує завжди урядуючий прем'єр, таким чином вона насправді є проголошенням актуальної програми і політичної плятформи уряду. У тій престольній промові королеви Єлисавети, соціялістичний уряд Вільсона заповів, що він переведе наново націоналізацію стальної промисловости та націоналізацію всіх здатних під будову мешкальних домів міських ґрунтів, для яких має бути створена окрема так звана Королівська комісія ґрунтів. Лідер опозиції, недавній прем'єр Алек Даґлас Гюм, заявив, що опозиція вжиє всіх засобів, щоб не допустити до переведення в палаті громад закону про націоналізацію сталі. Соціялістичний уряд знаціоналізував був стальну промисловість в 1951 році, заплативши 596 мільйонів долярів рекомпенсати приватним власникам. Консервативний уряд, прийшовши до влади після соціялістів, в 1953 році скасував державну власність на продукцію сталі, привернувши власність приватну. Тепер соціялісти, не вважаючи на свою невелику більшість, рішили таки перевести кілька основних реформ. Між ними, вони заповіли скасувати кару смерти в Британії. Кара смерти була скасована *нижчою палатою* парляменту в 1948 році на 5 років, але палата лордів той закон відкинула. У 1957 році обмежено кару смерти до 5 родів вбивства. Відкриття нового британського парляменту відбулося з великою традиційною парадою з уваги на 700-літні роковини британського парляментаризму. Однак зараз на першому засіданні палати громад прийшло до авантюри між лейбуристами і консерватистами. Прем'єр Вільсон назвав „прокаженим членом парляменту" того консервативного посла, який переміг був в останніх виборах лейбуристського кандидата Патріка Ґордона Вокера буцім-то агітаційним аргументом: „коли хочете мати негра за сусіда — голосуйте на Вокера". Прем'єр Вільсон покликав всетаки Вокера на нового міністра закордонних справ. Консерватисти вимагали довгими криками, щоб Вільсон відкликав свою образливу заввагу, чого він проте не зробив. Дебата над престольною промовою скінчиться в понеділок і тоді відбудеться перше критичне для нового уряду голосування, пов'язане з вотумом недовір'я, що його зголосила опозиція. Вислід голосування залежатиме від становища Ліберальної партії, яка в 630-членному парляменті розпоряджає 9 голосами. Ліберали не виявили ще остаточного свого становища.

Перемога Джансона відкриває йому великі можливості, як лідерові світу

Вашингтон. — За опінією добре поінформованих пресових представників у Вашинґтоні президент Линдон Джансон, осягнувши велику виборчу перемогу законтивізує себе в закордонно - політичній ділянці, в якій до цього часу не виявляв політичної ініціятиви. Він не робив це тому — твердять коментатори — бо унаслідив після президента Кеннеді ввесь апарат закордонно - політичної служби, сам займався за час свого перебування в Сенаті закордонною політикою розмірно мало і тепер не хотів приймати великих закордонно - політичних рішень, не маючи певности своєї президентської майбутности. Тепер, діставши таку велику виборчу перемогу і набравшись вже досвіду за останніх 10 місяців перебування у Білому Домі, президент Джансон має приступити до вирішення цілої низки першорядних міжнародних справ. Він здійснить свою заповіджену подорож до Західньої Европи, може вже в грудні цього року, а найпізніше в лютому - березні наступного року. Першим чужинецьким прем'єром, що з ним буде нараджуватись, буде британський прем'єр Гарольд Вільсон, з яким має устійнити спільне становище у відношенні до проблем атомової зброї та реорганізації Атлантійського Союзу (НАТО). Дальшим важливим розмовцем буде новий совєтський прем'єр Алексєй Косиґін. Л. Джансон заповів був „будування мостів" до поневолених країн Східньої Европи, маючи при тому на увазі сателітські країни, щоб підбадьорити їх в шуканні більшої незалежности від Москви. Вибух атомової бомби в Комуністичному Китаї та щораз більша активність Комуністичного Китаю в Південній Азії, особливо в допомозі південно - в'єтнамським та ляоським комуністам, примушує до вирішних постанов в царині південно - азійської політики. Все це проблеми, що їх — за твердженням знавців — буде вирішувати президент Джансон вже в найближчому часі. Його інтенції виявляться в персональних змінах, що їх переведе на видатних становищах закордонно - політичної служби.

В цьому столітті в Білому Домі 32 роки урядували республіканці і стільки ж демократи

Ню Йорк. — Від 1900-го року в Білому Домі у Вашинґтоні урядували по 32 роки представники обидвох партій. З республіканців надмірно настирливий як президент у своїх правах був тільки Теодор Рузвелт, а з демократів усі: Вілсон, Ф. Д. Рузвелт, Труман, Кеннеді і Джансон. Історики вважають республіканських президентів Тефта, Гардінґа, Куліджа, Гувера і Айзенгавера за таких, які не змагали до збільшування президентської влади. Також і цьогорічний республіканський кандидат на президента сенатор Беррі Ґолдвотер критикував президента Джансона за те, що змагає до якнайбільшої влади. В останніх 32-ох роках в Білому Домі урядували демократи 24 роки, а республіканці тільки 8 років під час двох каденцій президента Айзенгавера. 3-го листопада ц. р. перемогли демократи і урядуватимуть в Білому Домі дальших 4 роки.

Військова революта в Болівії

Ля Паз. — У столиці Болівії Ля Паз та в місті Кочобамба виникла військова революта проти законного уряду Віктора Паз Естенсоро. Командуючий болівійською армією, генерал Альфредо Обандо Кандія, потрапив до рук збунтованих частин летунства в *Ля Паз*, але його відпустили для ведення переговорів між урядом і збунтованим військом. Генерал Кандія звернувся вранці в середу 3 листопада з закликом припинити будь - які військові дії, щоб уможливити мирні переговори для полагодження конфлікту. Революта, якою керує віце - прем'єр уряду Рене Баррієнтос Ортуно, виникла як протест проти кривавого здушення студентських і робітничих заворушень, що мали місце останніми днями в Болівії. Контрольована повсталими радіовисильня в Кочабамба повідомила, що уряд Віктора Паз Естенсоро вже уступив, а його місце зайняла військова хунта, очолена віцепрем'єром Ортуно, колишнім шефом летунства Болівії. За ще не перевіреними вістками виходить, що і в трьох інших містах Болівії збунтувалися місцеві гарнізони. З Кочабамба повідомили по радіо, що в складі нового уряду Болівії є військовики і студенти. Міністер праці Анібал Аґуіляр заявив, що 27,000 селян вже є в дорозі до Ля Паз, щоб „захищати національну революцію". Шахтарський центр Оруро, де недавно відбувалися протирежимні демонстрації, цілковито „опанований збунтованими військами. Президент Болівії, Віктор Паз Естенсоро, заявив по радіо, що ця революта виникла у висліді комуністичних дій та „особистих апетитів" деяких членів уряду.

Крім Президента і Віце-президента вибирали 35 сенаторів і 25 губернаторів

Вашингтон. — Крім президента і віце - президента цього року американські виборці мали вибрати ще 35-ох сенаторів, яким скінчилася їхня шестирічна каденція, та всіх 435 конґресменів. Між 35 перевибраними сенаторами є аж 26 демократів і тільки 9 республіканців. В цілому Сенаті у 88-му Конґресі було 66 демократів і 34-ох республіканців. Між конґресменами є в теперішньому Конґресі 254 демократів і 176 республіканців а 5 постів були необсаджені. Цього року вибрали і 25 губернаторів, між якими аж 11 демократів старалися про перевибір, а з республіканців старалися тільки три.

В новій амбасаді ЗДА у Варшаві знайдено підслухові апарати

Варшава. — У новому будинку американської амбасади у Варшаві при Алеях Уяздовських 31, що його почали будувати 1 жовтня 1960 року та куди перенеслась амбасада в липні минулого року, знайдено 7 жовтня ц. р. цілу підслухову систему мікрофонів. Американський амбасадор Джон М. Кебот заклав протест в міністерстві закордонних справ проти порушування недоторканости американської амбасади, але йому сказали, що „нічого про це не знали", в що, очевидно, ніхто не вірить. Американські фахівці стверджують, що коли будинок амбасади будували за американським пляном польські робітники, то було неможливо остерегтись проти заінсталювання підслухових апаратів, сполучених електричними проводами з апаратурою в якомусь віддаленому будинку на місті. Американські чинники потішаються, що в будинку польської амбасади у Варшаві, як і в усіх інших столицях світу, влаштовано одну „безпечну кімнату", де переводиться всі розмови про важливі справи й куди рядові службовики амбасади ані її служба не мають доступу. Від 1949 року в американських амбасадах у комуністичних країнах знайдено —130 підслухових апаратів. Між ними був також великий стінний орнамент у формі американської „Великої печаті" дарований совєтським урядом американській амбасаді в 1945 році. Коли в 1960 році Хрущов зірвав паризьку конференцію „на вершинах" нібито „обурений" розвідчими летами літаків „У 2" над СССР, тодішній американський амбасадор в в Об'єднаних Націях Генрі Кебот Ладж показав на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй той совєтський „дарунок" — „Велику печать" — з закритим в ньому підслуховим мікрофоном.

Виборчі висліди в шістьох попередніх президентських виборах

Щоб краще зрозуміти вислід цьогорічних президентських виборів, подаємо висліди виборів у шістьох каденціях, починаючи від 1940-го року. В тому то році республіканський кандидат Вілкі здобув був тільки 10 стейтів (82 електорські голоси), а Рузвелт 38 стейтів (449 ел. голосів). В 1944 році республіканиць Дюї 12 стейтів (99 ел. голосів), а Рузвелт 36 стейтів (432 ел. гол.). В 1948 році Дюї 15 стейтів, сен. Тирмонд (демократ) — 4, а Труман решту стейтів (303 ел. гол.). Дюї мав 189 ел. голосів, а Тирмонд — 39. В 1952 році республіканець Айзенгавер мав 442 ел. голоси (41 стейти), а Стівенсон 89 ел. голосів (7 стейтів). В 1956 р. Айзенгавер — 457 ел. голосів (41 стейти), а Стівенсон — 73 ел. голоси (7 стейтів). У виборах 1960-го року Кеннеді здобув 303 ел. голоси, а Ніксон 219; сен. Бирд здобув 15 ел. голосів у Міссіссіпі. Кеннеді переміг Ніксона більшістю тільки 118,000 голосів. Та інакше ці виборчі висліди виглядають, коли на них дивимося, скільки загальних голосів дістав кожний кандидат. І так в 1948 році республіканський кандидат на президента дістав був 21,970,065 голосів, а демократичний — 24,105,812; в 1952 р. республіканський кандидат — 33,936,224, демократ — 27,314,992; в 1956 році — республіканець — 35,590,472, а демократ — 26,022,752. В попередніх виборах Ніксон — 34,108,546, а Кеннеді — 34,277,096.

● **Найвищий Суд** нюйоркського стейту вирішив, що натуралізований громадянин не мусить чекати на право голосувати 90 днів після того, як він дістав громадянські папери, і тому відповідний стейтовий закон про 90-денний реченець не є згідний із Конституцією ЗДА.

Індекс цін у вересні виносив 108,4 відсотка

Вашингтон. — Департамент Праці повідомляє, що індекс цін на консумпційні товари в місяці вересні цього року становив 108.4 відсотка і це значить, що був на 8.4 відсотка більший від пересічних цін в роках 1957-1959, коли він виносив 100%. В порівнанні з вереснем цього року індекс цін збільшився на 0.2 відсотка. Збільшення коштів прожитку настало внаслідок зросту цін на харчі і мешкання. Між харчами найбільше подорожчало м'ясо. Внаслідок зросту цін впродовж чергових трьох місяців дістануть збільшення заробітної платні ті робітники, які мають в контракті праці пункт про автоматичне збільшування заробітків із зростом коштів прожитку. Пересічний фабричний робітник із трьома членами родини у вересні заробляв тижнево на чисто по 92.98 дол, на 40 центів більше, як у липні ц. р.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Джансон** ствердив, що в південних стейтах здійснюється закон про охорону громадянських прав без значніших перешкод в окремих громадах. Президент склав свою заяву на основі звіту директора Уряду Громадських Взаємин колишнього флоридського губернатора Ле Роя Коллінса. Згідно з цим звітом в 19-ох південних стейтах допускається негрів до готелів, ресторанів і парків, до яких досі могло входити тільки біле населення. Закон здійснюється в тих місцевостях, в яких передбачали спротив проти нього.

● **„Шикаґо Трібюн"** повідомила була, що коли б був виграв вибори сенатор Беррі Ґолдвотер, то державним секретарем в його кабінеті був би колишній віце - президент Ричард М. Ніксон, секретарем оборони емеритований генерал Лушіюс Клей, секретарем здоров'я, виховання і добродійности — пані Клер Бут Лус, а амбасадором ЗДА до Об'єднаних Націй був би колишній конґресмен Волтер Г. Дадд із Міннеаполісу.

● **Виконний директор** Крайового Товариства для Поступу Кольорових Людей Рой Вілкінс оцінює, що в цьогорічних президент. виборах взяло участь 6 мільйонів негритянських виборців. Число негритянських виборців збільшилося внаслідок приросту негритянського населення, і тому, що в південних стейтах могло зареєструватися більше виборців в наслідок закону про охорону громадянських прав.

У СВІТІ

● **„Комсомольская Правда"** надрукувала статтю письменника Владіміра Дудінцева, повість якого „Не хлібом єдиним", була атакована комуністичними доктринерами, — в обороні Ніни Лебедивої, ученої, яка буцім-то винайшла спосіб проти недут, які нищать картоплю та проте не знайшла ніякої уваги і зрозуміння збоку керівних чинників. Хоч у тій статті Дудінцева не згадувалось імени Хрущова, всі зрозуміли її, як потвердження закиду кремлівської кліки, яка „вичистила" Хрущова, що він не рахувався з науковими критеріями у своїх сільсько - господарських експериментах, які тому банкротували.

● **Американський місіонар в Конґо**, Вільям Шольтен, помер у в'язниці в Акеті в опанованому комуністичними партизанами північному Конґо, після того, як його і чотирьох інших католицьких духовників партизани важко побили. Над американським духовником конґолійські мурини особливо знущалися, як над „шпигуном". При його тілі знайдено листа до його дружини, яка живе в ЗДА, в якому він запевняв, що тому два роки поїхав до Конґо, щоб „служити Богові", а не з будь-якою політичною ціллю.

● **Шведський сейсмологічний Інститут** в Упсаля підхопив велике потрясення землі в минулу неділю 25 жовтня. Фахівці твердять, що Совєти перевели новий атомовий вибух під землею на Новій Землі. Попередній підземний атомовий вибух переведено там само 18 вересня ц. р. Атомовий договір з минулого року, підписаний 107 державами світу, забороняє атомові вибухи на землі, в повітрі і під водою, але дозволяє переводити їх під землею.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Перемога Джансона

Линдон Бейнс Джансон, який одинадцять місяців тому вступив до Білого Дому внаслідок страшної трагедії скритовбивства президента Джана Ф. Кеннеді, здобув тепер сам на найближчих чотири роки найвищий пост Президента З'єднаних Держав одною з найбільших в історії Америки перемог у виборах у вівторок 3-го листопада. Кінцеві підрахунки голосів можуть цю перемогу ще збільшити і зробити її таки найбільшою в американській історії.

Вибір президента Линдона Б. Джансона не був ні для кого несподіванкою, бо й сам сенатор Беррі Ґолдвотер висловлювався дуже обережно про свої виборчі шанси. Потвердилась ще раз американська політична правда, що перемогти урядуючого президента в добі високої господарської коньюнктури і загального добробуту — річ майже неможлива.

Але це тільки одна з багатьох причин величезної перемоги Джансона і Демократичної партії у вівтіркових виборах. Які ж інші елементи склалися на цю перемогу? Вже в передвиборчій кампанії знавці й аналітики американської політики передбачали, а самі вибори та їх аналіза потверджують, що головну ролю у виборі Президента Америки грають внутрішні, а не закордонні справи. Не міг виграти виборів республіканський кандидат сенатор Беррі Ґолдвотер, який квестіонував найбільші досягнення цієї внутрішньої американської політики за останні роки, як поширення соціяльного забезпечення, дальший поважний проґрес в законодавстві в справі громадянської рівноправности, федеральної допомоги в розвитку загальної економії та поодиноких її ділянок на стейтовому і міському рівнях та цілого ряду подібних справ, що їх здійснила або започаткувала демократична Адміністрація Кеннеді - Джансона. Очевидно, відповідну ролю грав — як це показала перемога Роберта Ф. Кеннеді в кандидатурі на сенатора в нюйоркському стейті — і сантимент до вбитого президента Кеннеді, як і багато інших факторів, між ними головно суперечність особи республіканського кандидата Беррі Ґолдвотера та застереження проти нього серед самих республіканців. Правильно окреслив ситуацію один із коментаторів, що в теперішніх виборах не змагалася дві партії, а тільки одна партія і пів, бо половина республіканців виявила своє невдоволення обраним на конвенції кандидатом вже на самій конвенції.

Як згадано, справи закордонної політики грали тільки другорядну ролю а рішуче становище сенатора Ґолдвотера проти комунізму не могло здобути йому перемоги, бо й президент Джансон та Демократична партія в цьому не багато різняться.

Величезна перемога президента Линдона Б. Джансона створює нову ситуацію в американській політиці постільки, що дає Президентові безсумнівний мандат виносити й переводити в життя рішення в імені всього народу. Це далеко не означає, що можна очікувати якихось радикальних змін в американській внутрішній чи закордонній політиці, бо їх не було б навіть на випадок перемоги сенатора Ґолдвотера. Але кінцевий вислід виборів ще тільки збільшує авторитет і повновласті президента Джансона, який у своїх заввагах після виборів вважав за відповідне найперше підкреслити, що він вважає себе президентом усього народу, серед якого не повинно бути ані упривілейованих, ані покривджених. Немає сумніву, що й усі громадяни, без уваги на те, на кого вони віддали свій голос у вівтіркових виборах, включно з його опонентом на найвищий пост в країні, тепер, після виборів, стануть одностайно за своїм Президентом та допоможуть йому у здійснюванні його найтрудніших і найвідповідальніших у світі завдань.

Полковник відійшов

Відхід Голови Проводу Українських Націоналістів полковника Андрія Мельника у вічність вкриває важкою жалобою не тільки провід і членство очолюваної ним Організації Українських Націоналістів, але і провідників та членів усіх націоналістичних та самостійницьких середовищ, що разом з ОУН полковника Мельника виписали на своїх прапорах ідею збройної боротьби за Українську Соборну Самостійну Державу. Глибокою жалобою вкриває смерть полковника Андрія Мельника й широкі кола української спільноти у вільному світі, для якої він був символом тяглости української визвольної боротьби, найвидатнішим із живих політичним, військовим і революційним діячем. Смерть його в дні 1-го листопада наче ще тільки підкреслює живу пов'язаність цієї вийняткової, крицевої постаті з останнім півсторіччям української історії. Він бо своєю особою персоніфікував усі етапи й періоди української збройної боротьби — Українських Січових Стрільців, Корпус Січового Стрілецтва, Дійову Армію Української Народної Республіки, Українську Військову Організацію, Організацію Українських Націоналістів. Був теж сл. п. полк. Андрій Мельник співучасником, живим свідком ряду великих і рішальних не раз боїв та перемог в історії визвольних змагань: не лише Маківки й Лисоні, але й переможних бойових операцій за звільнення Києва в лютому і в листопаді 1918-го року і бою під Карабчієвом у липні 1919-го року.

Але не тільки відважним вояком, бойовим старшиною був сл. п. полковник Андрій Мельник. Разом із полк. Євгеном Коновальцем, що з ним він відбував і російський полон у Царицині, і успішну втечу до захопленого вже Березневою революцією Києва, полковник Андрій Мельник був організатором найкращої в той час військової формації — Корпусу Січових Стрільців.

Вірність ідеї збройної боротьби за визволення України полковник Андрій Мельник зумів зберегти і після всіх політичних та мілітарних поразок 1917 - 18 років, і після відходу на еміграцію. Вернувшись в 1922-му році до Львова, стає він знову ж разом з полк. Коновальцем творцем підпільної Української Військової Організації і першим її Крайовим Провідником на Західньо - Українських Землях. З членством цієї організації ділить і його акції, і поліційні тортури, і ув'язнення в польських тюрмах. І послідовно тільки на нього міг впасти — після трагічної смерти полковника Євгена Коновальця у Роттердамі в травні 1938 року — вибір на другого голову Проводу Українських Націоналістів.

Воєнна хуртовина, що знялася над українськими землями, події, що розкололи одностайну до того часу ОУН, поставили полковника Андрія Мельника, військовика-штабовця, в нову подекуди для нього ролю політика, поставили перед новими політичними завданнями широкого засягу. Історія цього вагітного в трагічні й далекосяжні події періоду ще не написана. Але вже нині треба признати, що з розбиття націоналістичного руху він зумів вивести очолювану ним організацію ідейно сильну й організаційно сконсолідовану та здисципліновану, створюючи з неї політичний фактор, що має важливий голос у політичному розвитку і діях української політичної еміграції, зокрема в українській визвольній боротьбі.

Смерть полковника Андрія Мельника залишає місце в українських рядах, що його не легко заступити. Ні військовим стажем ні традицією, ні досвідом визвольної боротьби не може замінити його ніхто. Проте, відходячи, він був напевно спокійний, залишаючи численну когорту відданих ідеї збройної боротьби її визнавців, довіряючи продовжування свого діла великому гуртові вишколених і досвідчених провідників.

Віктор Приходько

ЗНАМЕННИЙ ВИСТУП

Справа колишньої Російської імперії, а нинішнього ССCР, була і є питанням, над яким задумуються, працюють та шукають вирішення державні мужі, учені, політики-журналісти та практичні діячі в усіх галузях економічного та соціяльного життя. Справа була б значно легшою, коли б провід цього колоса із 200 мільйонами населення журився лише своїм внутрішнім життям, алеж ні, він, себто провід, має амбіції до панування над цілим світом. Знов же, — справа була б значно простіша, коли б тих 200 мільйонів населення були однорідною масою під оглядом національним, але, як відомо, з тих 200 мільйонів 90 мільйонів це представники різних більших і менших націй, які мають свою власну історію, мову, культуру, економічну структуру та побут, які хочуть мати свободу і жити самостійним державним життям. Одначе, на перешкоді цьому, з одного боку, комуністичний режим, а з другого — вкорінена психологія колишньої панівної верстви Російської імперії, а з нею й кадрів московського обивательства, що хотіли б усунути большевизм і совєтську владу, але щоб нова держава, по упадку большевиків, стала знову Російською імперією, єдиною і неподільною, в якій усі 90 мільйонів національностей зайняли б своє старе положення безбарвної маси, без будьяких національно - державницьких аспірацій, як об'єкт повільної асиміляції, тобто — русифікації.

Одначе, на перешкоді цьому стала історія, а саме — Лютнева революція 1917 року, коли, після повалення царату, в атмосфері свободи, постала низка самостійних національних держав. Ці держави, правда, і в умовах совєтського режиму, затримали свою зовнішню політичну форму, але, по суті, позбавлені будь - яких державних прав, підлягаючи цілковито контролі московського центру. По упадку совєтської влади їхнім першим кроком, напевно, буде відновлення повноти свого державного життя. Про це думають поневолені нації там, на рідних землях, і про це мріють тут, у вільному світі, еміграції тих народів. Тим часом цілком протилежну мрію плекає російська еміграція, головно та, старша, яка жила й діяла в умовах єдиної неділимої, і психологічно іншої Росії собі не уявляє.

З цього постали і перманентно існують серед різнонаціональних еміграцій постійний роздор, нелад та ворожнеча. Всіх цих еміграцій із СССР у вільному світі майже 2 мільйони. Це — маса, яка при згоді, в умовах забезпеченого життя і вільної дії, могла б творити потужну моральну силу і відігравати видатну ролю в спільних змаганнях за свободу величезної країни. Але, на жаль, цього не стало: сорок літ російська еміграція, можна сказати, змарнувала у своїх внутрішніх роздорах, а головно в атмосфері ворожнечі супроти інших національних еміграцій. І це був найбільший дарунок Ленінові, Сталінові і Хрущову протягом цілого часу їх панування над погнобленими народами. Через свою внутрішню ворожнечу, еміграції із СССР не стали справді позитивним чинником — хоча б чисто моральним — у допомозі своїм народам по той бік залізної заслони. Але чи так має залишатися і надалі?

Так пише російський журналіст п. Євген Петров-Скиталець, з виступом якого, власне, ми хочемо познайомити наших читачів.

Виступ п. Петрова-Скитальця, як росіянина і перед російською авдиторію („Новое Русское Слово" з 11-го вересня 1964-го року), є, до певної міри, революційний. Торкаючись питання майбутнього устрою СССР по упадку большевиків, він ясно зазначає, що всі національні держави, які постали в 1917-му році й проголосили свою незалежність, мають затримати цю незалежність у повному обсязі, і російська еміграція у вільному світі має цю засаду признати й прийняти.

Такий крок збоку російської еміграції, на думку п. Петрова - Скитальця, приведе до замирення її з еміграціями інших національностей, до вироблення спільної програми боротьби за визволення й, таким чином, до прискорення цього визволення.

В кожному разі, існуючий тепер стан еміграцій у вільному світі, — коли окремі нації і партії ось уже сорок років займаються взаємним ворогуванням, — є найбільшою помилкою.

Це — основні думки п. Є. Петров - Скитальця у його статті: „Нам не капає". Автор звертається передусім до російської еміграції, яку закликає зревідувати свій погляд на такі „жупели" („страховища'), як „розчленування" та „сепаратизм".

Треба зазначити, що Є. Петров - Скиталець у своєму виступі не одинокий — він говорить від невеликого гуртка своїх однодумців - росіян, які поділяють його погляди і об'єднані в т. зв. Кронштадтській Групі. Таку назву група ця засвоїла собі тому, що у своїй акції ідеологічно нав'язує до певної історичної події, а саме повстання матросів Балтійської фльоти в Кронштадті у березні 1921-го року проти большевицького режиму під гаслом: „Совєти, але без комуністів'.

Із своїми поглядами п. Є. Петров - Скиталець виступив ще три роки тому на сторінках того ж „Н. Р. Слова", а пізніше ширше розвинув їх у праці „Кронштадтська теза", що вийшла окремою книжкою на початку 1964-го року англійською мовою в Ню Йорку.

Кронштадтська Група вважає, що замирення між російською еміграцією та еміграціями інших національностей приведе до створення нормальних відносин, а на території СССР причиниться до створення вільного „Содружества" (Конфедерації) незалежних, але не ворожих національних держав, що співпрацюватимуть між собою в інтересах взаємного економічного розвитку й добробуту, на взір Спільного Ринку, який успішно діє, об'єднуючи шість самостійних держав Західньої Европи (Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембрґ).

Прикметою дійсного політика є здібність дивитися наперед. В даному разі п. Петров - Скиталець ясно уявляє собі той хаос, який постане на території СССР на другий же день по упадку большевиків, якщо представники національностей не захочуть чи не зуміють порозумітися між собою вже тут, на еміграції, передавши свої рішення на той бік. Невідкличні міжнаціональна та громадянська війна і зв'язані з ними хаос призведуть до страшних людських жертв, страждань та економічних спустошень, що вимагатимуть довгих років для направи, залишаючи злобу й ненависть.

І, власне, над цим мають добре застановитись справжні відповідальні політики — представники окремих націй.

Звичайно, перед Кронштадтською Групою, зважаючи на закорінені погляди та психологію російської еміграції, лежить тернистий шлях, повний труднощів і перешкод.

Уже відразу після виступу п. Петрова - Скитальця 11-го вересня ц. р., в тому ж „Н. Р. Слові" з'явилось три статті з гострою критикою його концепції, а часопис російських монархістів „Россія" просто обвинувачує п. Петрова-Скитальця у запроданстві.

Звичайно, полеміка на цьому не скінчиться, бо справа, що її порушив у своєму виступі п. Є. Петров - Скиталець, занадто велика і занадто важлива. Стосується вона державного устрою на величезній території Сходу Европи й Азії, стосується вона долі мільйонів людей, а передусім нашого 40-мільйонового українського народу.

Д-р Михайло Купчик

МЕЖІ ЕВОЛЮЦІЇ КОМУНІЗМУ

(2)

Функція критики

Виринає питання: яка ж є ціль бушуючої по установах і державних підприємствах цієї „критики знизу"?

Вона могла б видаватися шкідливою для системи, бо вона свідчить про разючі хиби адміністрації, і навіть небезпечною, бо, як признає „Радянська Україна", вона породжує „вияви паніки, гістерії і зневіри, що виходять з перебільшування труднощів нашого життя".

Однак в суті речі користі переважають шкоду. Критика знизу є перевіркою настроїв мас, є вентилем безпеки для ферментів, що нагромаджуються, є знаряддям контролі велетенського державного апарату. Публікування критичних голосів у пресі задовольняє невдоволених, перестерігає заатакованих або оправдує репресії, врешті відстрашує від надуживань. Партія, позбавлена контрольного чинника у вигляді опозиції, не має іншого засобу протидіяти маразмові, що поширюється в рядах її членства, охоті надуживати владою. Критика знизу не дає вискочити з рейок велетенській господарській машині, втримуючи її, хоча зі скреготами, на визначеній колії.

Ця аполітична критика є знаряддям контролі, тяжким і примітивним. Вона псує кров, витворює атмосферу підозріння і недовіря в установах та підприємствах, викликає спротив, окреслюваний назвою „здавлювання критики". Слушність або неслушність закидів не відіграють у ній жадної ролі, вона не поступається перед шарпанням людської чести і таврування невинних людей. Вона часто є засобом зведення особистих порахунків, злобним донощицтвом.

Успішність критики знизу різна, вона здебільша стоїть у зворотному стосунку до місця критикованої особи в партійній гієрархії. Протекція в горішніх сферах партії забезпечує безкарність надуживань. Всупереч теорії, в монопартійній системі діють „іманентні" чинники, які обмежують реакцію на критику.

Проте і ця критика є кермована. Публікується тільки те, що в даній хвилині відповідає партії, більшість листів іде до редакційних тек і стає предметом періодичних звітів редакції до - партійної влади. Листи опубліковується в переробленому вигляді або їх перелицьовується в гумористичні фейлетони. В разі потреби кореспонденцію фабрикується. Кореспонденти, що займаються критикою „професійно", діють згідно з отриманими згори директивами. Критика знизу кульгає, але вона потрібна режимові, „як вода, як повітря". (Сталін).

Каста правителів

Усі ці міркування насувають питання: що в'яжеться з теорією „національного комунізму."

Коли в комуністичному устрої інтерпретація доктрини і монополь формування державної політики належать до партії, чому не стати членом партії і не запевнити собі таким чином можливости впливати на доктрину і політику?

Це питання з різних оглядів нереальне. Прийняття в члени компартії України — КПУ не обставляється надмірними труднощами, але рядовий член партії має на її політику такий самий вплив, як і безпартійний громадянин.

Організація компартії, сперта на видуманому Леніним „демократичному централізмі", має небагато спільного з демократією, але має багато спільного з централізмом. Демократизм виявляється в обов'язку партійної екзекутиви складати свої організації звіти, засада централізму підкреслена значно сильніше: постанови й директиви вищих партійних інстанцій зобов'язують безумовно нижчі інстанції.

Вплив на політику партії забезпечує тільки членство ЦК КПУ, але, щоб стати членом ЦК, треба мати довголітній політичний стаж, а що важніше — інвеституру Москви.

Члени ЦК мусять мати передвоєнні і воєнні заслуги для комунізму, нерідко роки тюрми,а передусім — льояльність супроти Кремлю. Це вони, йдучи за вказівками своїх повелителів, формують політичну лінію партії в ділянках адміністрації, господарства, науки, виховання, літератури і

(Закінчення на стор. 5-ій)

Листопадові рефлексії

Листопадові роковини — свято Галицької Землі переходить льокальні межі, набираючи всенаціонального значення. Постання Західньо-Української Народної Республіки в 1918 році, пробудження до національного життя Кубані і спроба її об'єднання з материком, постання самостійної Карпатської України в 1939 році — це яскраві приклади того, що, хоч як пошматоване та поділене окупантами тіло нашого народу, в кожній його частині живе прагнення волі, що наш нарід не паралітик, але — закутий у кайдани велетень.

Красу Листопада 1918-го року оспівало чимало наших поетів, письменників, музик. Але й око історика, по напруженому та даремному шуканні якоїсь яснішої точки серед ночі нашої бездержавности, завжди захоплюватиметься феєричним спалахом Листопадової Ночі. Це ж через сімдесят років по сумовитому ствердженні Головної Руської Ради, що „судилося нам послідними бути", таки врешті й ми „дохопилися вершка" в цій частині нашої Батьківщини.

Знаменний Листопад 1918-го року саме раптовністю та повністю національного перевороту, ніби приспана провінція хотіла за ту одну ніч наздогнати історію. Адже на центральних українських землях уже рік проходило державне будівництво. Проходило воно в муках і ваганнях „збудженої в вогні" України". Подуви національного пробудження, „Весни Народів", з найкращим її вицвітом у генії Шевченка, зморозила там валуєвщина, а згодом 1905-ий рік звихрив усе соціяльною проблематикою. У висліді треба було довгого часу, щоб дійти нарешті до апогею національної революції, до Четвертого Універсалу. Треба було ще другого року, щоб нова влада бодай частинно закріпилася.

У Галичині, натомість, все збудилося за одну ніч, протягом якої виросла фактична влада, з власною армією, адміністрацію, судівництвом, окопавши фебменші закутини країни в повному ладі й дисципліні. Це чудо не було випадком. Воно було вислідом десятків років упертої праці над національним освідомленням народу. За новоствореною владою стояла тверда опора — Українське Січове Стрілецтво, стрижень Української Галицької Армії. Це вони разом з кращими, відродженими на козацькій традиції військовими формаціями центральних українських земель, внесли чистий, незатьмарений соціяльними тонами патос національної революції у світлих подіях 22 січня 1919 року.

Відомі події покотилися згодом своїм руслом. За невдачею наших визвольних змагань у першій світовій війні прийшли ще сумніші події другої світової війни. Але в нинішню добу постання щораз нових самостійних держав по всьому світі необхідно пригадувати собі, що і в нас були радісні хвилини національного піднесення. Не багато їх і довгі, гнітючі павзи між ними. Завважує дослідник нашої літератури, професор Д. Чижевський, у своїй знаменитій „Історії української літератури" з приводу оцих павз:

„Вони викликали в нас сум над „пропащим часом" у житті нашого народу, але оглядаючись на ті часи розквіту, пишного буяння, що завжди приходили після таких павз, дивимося на майбутнє з надією . . ."

Гр. Скит

Володимир Янів

МІЖ СПЛЕТОМ ДРАКОНА Й МЕДАЛЬЙОНОМ ХРИСТА

(ПОДОРОЖНІЙ ЕСЕЇ З НОРВЕГІЇ)

(7)

Мотив дракона лучиться з не менше частим мотивом „сплету", який в декорації переходить у ніжнішу плетінку. Сплет — це насамперед тіло дракона, і часто тіло так і лучиться з головою, а часом голова зникає, і залишається сам сплет. Часом сплет — це змія (напр., на рунічних каменях). І тоді голова дракона частіше виступає як архітектурний елемент, зокрема на викінченні дахів чи брам, тоді плетінка є радше елементом декоративним — від варязьких суден аж до модерного мистецтва. Зокрема часта ця плетінка в порталах дерев'яних церков чи таки на стовпах при вході до святилища.

Мотив „сплету" знайшов свій найвимовніший — проте напевно не найдосконаліший і не найестетичніший — вислів у одній з наймогутніших концепцій, на які здобулася фантазія різьбаря. Думаю про декорацію Фроґнерівського парку в Ослі, виконану Ґуставом Віґеляндом (1869-1943), яка не має розмірами рівної у світі: вона простягається на площі 30 гектарів і складається з 150 груп, при чому центральна група — т. зв. моноліт 17 метрів висоти складається з 121 людських тіл . . Отже разом уся конструкція має понад 1000 поодиноких постатей, при чому кожна з них дещо більша за природню . . . Але, поки прийти до опису, мала аналіза.

Дракон — незалежно від його значення у поганській мітології давніх германців — це напевно архитип зла. Не будемо застановлятися, чи дракон у християнських церквах Норвегії є підкресленням принципу боротьби добра зі злом, чи радше висловом страху перед якоюсь могутньою невідомою силою, якої краще собі не зражувати. (Саме тому дракона вміщують на вивищених місцях: на дахах, при викінченні брам, при опертях крісел чи лав).

Але продовженням дракона є сплет його тіла. Це одночасно таємниця життя: лябіринт Мінотавра, з якого не видістатися без нитки Аріядни. Це одночасно таємниця кожної людини, в якій перемішані добро та зло і в якій заклобучені пристрасті змагаються між собою. Це все діється в темряві нутра. А людина бажає світла, бажає не тільки перемоги над пристрастями, але й ясности. Додаймо ще: цей внутрішній сплет більше відчуває той, хто більше заглиблений у собі, здатний до інтроспекції, отже людина з конечности чи з уподобання самотня, людина, що постійно зі своїми мислями, які тінню йдуть за нею.

Пригадаймо тепер інтровертизм норвежців, і маємо зрозуміння, чому вони так уперто тримаються символу, що є символом їх душі. А коли ще подумати, що відвернення від інших і звернення до себе, до свого нутра, мусить вести до розвою індивідуального, чи до індивідуалізму, тоді маємо ще елемент бажання вийти із „сплету", щоб вийти до сонця, до правди.

І ось саме те, що століттями покутувало, бушувало, клекотіло свідомо чи несвідомо — у символах, те саме тепер визволяється у мистецтві, яке хоче вирватися і вирвати інших, як, зрештою, подібні концепції є й у інших норвезьких образотворчих мистців.

У всій конструкції не можна відмовити гомоґенности, яка випливає з єдности стилю із продуманими послідовно деталями, так що, наприклад, цілий парк має спеціяльну огорожу, при чому брами достосовані до цілости різьбою в штабах з кованого заліза. До конструкції належить міст над ставом з 58 групами фігур, що стоять обабіч балюстради; могутній фонтан з різними групами „дерева життя", чотири тераси з квітами, з виходом сходами до своєрідної апотеози — моноліту, посеред 36 груп людських сплетів; з глибу і, врешті, кінцевої з групи „колеса життя", чи може „колеса вічности". В далині поза містом видніє море, навпроти з другого боку — гори. Кругом зелено. Постаті з мармуру. Їх експресіонізм незаперечний!

Саме у Віґелянда виразно лучиться ідея сплету із таємницею життя. Ідеться про один із основних інстинктів, що виявляється у пристрасті, і що є початком життя. Ідеться про розмножувальну силу в її первісній стихійності. У сплеті чоловіка і жінки в любові й у ненависті тайна притягання й відтручування, шукання, селекції та зради. Тому, поруч сплету, є також цікаві „трикутники", де в якомусь блудному колі чоловік і дві жінки — в притяганні й відтручуванні. В сплеті доходить у моноліті до загального екстатичного шалу, де люди змагаються, пнуться вгору в інстинктовному сп'янінні, зіштовхують одне одного, щоб тільки дійти вище й вище, понад інших і по тілах інших.

І саме у Віґелянда одержимість ідеєю, бажання найкращого вислову доводить до тої персеверації, яка врешті цілу ідею — може — не затемнює, але сплощує.

Бо так, наприклад, у залізних штабах однієї з брам 28 голих дітей. „Сили життя" називається ця різьба, і справді всі діти у русі, в кружлянні й у всіх можливих позиціях. Але саме ця згущеність, ця насиченість, ця перенасиченість втомлює, нудить. Аналіза вбила синтезу. Ба, алеж ця брама тільки один деталь!

Так і при фонтані, що знову сам в собі є символом життя: 4 серії по 5 груп сплетів. 1-ша серія — дівчина спокушує з кола дерева (Ева?), хлопець і дівчина стрічаються в дереві, сходяться й розходяться, а дерево наче вуж. . . Потім — завжди на тлі дерева — вже дитина, і дальші зустрічі, й дальші діти, які мов яблука обліплюють дерево . . . Діти підростають . . . Діти граються між собою, завжди в сплеті.

А довкруги „моноліту" розходиться дванадцятьма променями в колі 36 груп, — „фази життя". Є тут зближення чоловіка й жінки, є родинний сплет батьків та дітей, є самі діти між собою, є діти з мамою, діти з батьком, мати й син, мати й донька, підлітки між собою, окремо дівчата, окремо хлопці, гра і борсання, діди й внуки, старушки — одним словом: початок і кінець, чи від колиски до гробу, ніби вічна істина, що людина живе, щоб сповнити свою функцію для втримання роду і відійти, залишаючи місце для інших, для кругобігу від народин до відходу.

І як синтеза всього ще раз моноліт, ніби гін угору й до сонця, але рівночасно картина безнадії, якогось вічного суду чи кари, що сонця ніколи сліпі не побачать.

Можна б сказати, що є в цьому й чимало правди, але все це представлене без жадного серпанку, так драстично, що спересердя здвигаєш плечима. Бо в сумі залишається враження клубка людських тіл. „Круг вічности" в натуралістичній інтерпретації. І стає невимовно шкода, що стільки труду й енергії, навіть незаперечного таланту, змарновано . . .

І наскільки таки геніяльніша у своїй таємничості простота, але делікатна плетінка церковних брам, як символ тої ж самої боротьби, тої ж самої таємниці, — але саме таємниці з невідомим вислідом, із змаганням і постійною надією на перемогу добра над злом.

В Ню Йорку відсвятковано 10-ліття УАПЦ в екзилю

14-го жовтня сповнилося 10 років від часу, коли наші Владики Архиєпископи Палладій і Ігор своїм Архипастирським Посланням проголосили створення УАПЦ в Екзилю на підставі Томоса Вселенської Патріярхії, виданого в Царгороді 13-го листопада 1924 р. Цей Томос привернув права Автокефалії Православної Церкви на теренах Західньої України, що знайшлися під Польщею і які історично належали до Київської Митрополії.

З цього приводу в Свято-Троїцький Катедрі в Брукліні відбулося святочне відзначення цієї події. В неділю 18 жовтня настоятель Катедри о. мітрат Яків Костецький в сослуженні о. мітрата І. Ткачука і о. протоієрея Т. Бузенка відправив урочисту Службу Божу, після якої відбулося відслонення і посвячення пропам'ятної таблиці на спогад св. п. інж. Олекси Теребуса, одного з основоположників Катедри, який помер 3-го червня 1961 р. Після того в залі Українського Народнього Дому в Брукліні відбулося прийняття, влаштоване катедральним Сестрицтвом. Святочну трапезу поблагословив о. мітрат Я. Костецький. Привітав гостей в англійській і українській мовах о. мітрат І. Ткачук, а після того голова Параф. Ради, інж. В. Базилевський з'ясував значення події з 14-го жовтня 1954 р. і пояснив, що означає слово „в Екзилю" в назві нашої УАП Церкви. Це значить, сказав він, що Церква є на вигнанні, і що живе надією повернутися в слушний час на Рідну Землю. Тому УАПЦ в Екзилю ставить собі за мету зберегти чистоту віри батьківської, обрядів, традиції, Ієрархію, тощо, щоб повернути всі ці скарби назад на Рідну Землю. На закінчення подякував всім присутнім за участь у святкуваннях і запросив частуватися наготовленими стравами.

Святкування звеличили своєю присутністю представники від духівництва та багатьох громадських організацій. Від духівництва, крім згаданих отців, взяли участь о. мітрат А. Кущак від церкви Різдва Преч. Діви Марії з Гіксвілл та оо. Томас Лоґан і Стерлінґ Мінтонс від Єпископальної Каплиці св. Павла, в якій ми молилися перед набуттям Катедри. Від українських організацій взяли участь: проф. В. Приходько від УКК, проф. І. Замша від УВАН, інж. Р. Білинський від Об'єднаного Комітету, головна радна п. М. Демидчук від УНС, сотник П. Содоль - Зілинський від Т-ва ім. П. Болбочана, і від Відділу УНС „Верховина". Були також делеґації від Укр. Нар. Дому в Брукліні, від Парафії Чесного Хреста з Ютики на чолі з головою Парафіяльної Ради, п. С. Ямсюком та від Т-ва Православної Молоді на чолі з головою п. Ю. Микуленком.

З усними привітами виступали о. Т. Лоґан, проф. І. Замша, головна радна М. Демидчук, інж. Р. Білинський, В. Вронський, полк. А. Кмета, Ю. Микуленко, С. Кіндзєрськи - Пастухів, та інші. Привітання п-і М. Демидчук в імені УНС, висловлене з особливою щирістю та сердечністю, нагороджено грімкими і довготривалими оплесками.

Старанням Т-ва Правосл. Молоді, під час прийняття відбувся концертовий виступ, який складався із слідуючих точок:

1) Панна Іра Цимбал прекрасно виконала на фортепіяні „Імпромто" Шуберта. 2) П-і Наталія Петряник відспівала сопрасове сольо з „Запорожця за Дунаєм" Місяцю ясний, народні пісні „Прийди, прийди, козаче мій" і „Дощик, дощик". Фортепіяновий акомпаніямент виконувала п-і М. Нововірська. 3) Панна Галина Сарач грала на віолончельо сонату Екльоса і „Лебідь" Сен Санса, а супроводила на фортепіяні п-і Ал. Буніна.

Всі точки були на високому мистецькому рівні, присутні нагороджували продукції грімкими оплесками. Ролю конференсіє виконав п. Ю. Базилевський.

Перед закінченням прийняття інж. В. Базилевський прочитав писемні привіти.

Згадані повище Архипастирське Послання і Томос Всел. Патріярхії видруковані повністю в журналі „Життя і Церква", ч. 21—22, який можна набути в Катедрі Св. Тройці.

Присутній

Відзначення Листопадового Зриву в ОбВУА в Рочестері, Н.Й.

24-го жовтня відбулися щирші сходини членів ОбВУА в шкільній залі української католицької церкви св. Богоявлення для відзначення Роковин першого листопада 1918 р.

Того ж дня в тій самій церкві Всч. о. Городецький Стефан та Всч. о. Чавс Петро відправили молебень за спокій душ поляглих героїв та многоліття за живучих ще учасників зриву.

Після молебня учасники зібралися в шкільній залі. Програму започатковано Апелем Вояків всіх армій. Вояками командував побр. М. Ставничук, котрий склав звіт голові ОбВУА побр. д-ру Левові Рубінґерові, який прочитав наказ —Управи Відділу ОбВУА.

Після Апелю голова ОбВУА візвав присутніх вшанувати пам'ять поляглих героїв однохвилинною мовчанкою.

Реферат виголосив побр. Зубрицький Петро на тему: „Листопадовий Зрив, його значіння, наслідки та наше завдання".

Після офіційної частини відбулася товариська гутірка.

Н. Н.

В Ню Йорку заплановано відзначити 20-ліття бою під Бродами

З початком жовтня в Ню Йорку з ініціятиви Братства Броди - Лев і Станиці Братства кол. вояків ІУД-УНА створився Комітет Нюйоркської Метрополії для відмічення 20-ліття боїв під Бродами. Комітет очолив д-р Богдан Левицький, а в склад комітету увійшли: д-р Роман Дражньовський, Осип Стеткевич, Михайло Виноградник, інж. Володимир Богачевський, Мирон Заліпський, Григор Яремчук, Ярослав Вижницький, Теод. Монастирський, проф. Степан Салик, Степан Шепарович, мґр. Лев Вербенець, Микола Канятин, Василь Сидор і Володимир Гринюх. Комітет заплянував відмітити цю річницю дня 28 листопада в Укр. Інст. Америки в Ню Йорку: Науковою Конференцією. Доповідатимуть ген. штабу ген. полк. Павло Шандрук: „Тактичне положення ІУД - УНА в бою під Бродами"; сот. Зенон Стефанів: „ІУД - УНА і бій під Бродами в політичному аспекті"; ред. Олег Лисяк: „ІУД - УНА і бій під Бродами в літературі і мистецтві".

В неділю 29-го листопада відбудеться „Концерт - Броди" з участю українських передових мистецьких сил, а саме хору ім. Митр. Андрея Шептицького під дириґентурою проф. Романа Левицького, рецитатора Євгена Курила, співачки Галини Андреадіс, співака Юрія Богачевського, хореографки Роми Приймн, піяніста Ігоря Соневицького. Промовляти буде д-р Роман Дражньовський, учасник боїв під Бродами. Сцену оформлює мистець Ярослав Вижницький. Комітет намітив видати „Пропам'ятний Бюлетень".

А. Б.

● **На Олімпійських Ігрищах** в Токіо в північно-корейській комуністичній дружині була легко-атлетка Шін Кум Дан, якої батько втік був до Південної Кореї, залишивши її ще дитиною у кревних. Так само в південно-корейській дружині виступав Шін Мун Джеун, який 14 років тому втік з Північної Кореї, залишивши там свою родину. Роз'єднані родини тих легкоатлетів приїхали були до Токіо, але комуністи дозволили їм бачитись із своїми рідними при свідках всього на 10 хвилин.

● ЗДА та СССР почали 28-го жовтня виміну інформацій про погоду, які передаватимуть за допомогою телевезії. Інформації про погоду збирають у ЗДА сателіти погоди, які в космічних просторах фотографують хмари. Але цих інформацій не будуть передавати до СССР.

ЮРІЙ ТІССАРЕВСЬКИЙ

Підполковник 2-Кінно - Запорізького полку Окр. Кінної Дивізії помер 2-го вересня ц. р. Передомною лежить „службовий реєстр" мого однополчанина покійного пол. Тіссаревського, який в шпиталі в м. Фенікс, Арізона, після довгої та тяжкої хвороби відійшов у Вічність.

Народився він 16-го листопада 1895 р. м. Решетилівці на Полтавщині. Скінчив 4-ри кляси Полтавської Духовної семінарії в 1914 р. і вступив до Одеської Військової школи, яку скінчив в травні 1915 р. В царській армії був в 179 пішому Уст-Двинському полку, а від листопада 1916 р. в 548 Чугуївському піш. полку, де командував 1-им куренем, в ранзі штаб с - капітана.

По революції був в 1-му Запорізькому кінному Кошового Отамана Костя Гордієнка полку. В 1918 р. був приділений до Інструкторської школи старшин в Києві. В 1919 р. був командантом 2-ої сотні Гордієнськівського полку. В часі зимового походу захорів на плямистий тиф і попав в полон до большевиків, але втік і вступив до Київського кінного полку.

В 1920 році вернувся до Гордієнківців, які були в складі 2-го кінного Запорізького полку Окремої Кінної Дивізії, де був командантом кінного дивізіона, а потім був помішником команданта полку в ранзі підполковника. За перебування в Зимовому поході дістав орден Залізного Хреста.

Покійний був високий, міцно збудований, носив кубанку, все трохи набакир. Був надзвичайно відважний. Умів в революційний час тримати козаків в руках. В 1919 році в липні, лише його сотня з цілого полку була на фронті. Козаки чомусь називали його Богуном, і любили його, бо він добре вив'язувався із бойових завдань. Зі старшинами був товариський.

Пригадую один випадок з його життя. Було Різдво 1920 року. Окрема Кінна Дивізія, вся в кожухах, справляла Різдво в вагонах на станції Львів, а потім поїхала до табору у Вадовицях. Була гориста місцевість, залізниця робила закрути, товарові вагони, в яких нас везли, весь час кидались то вправо то вліво. Двері були відсунені, бо ми всі були в кожухах. В кутку стояв полковий бунчук з кінським хвостом, прикріплений до списа. Це було жовте полотнище з образом Ісуса з одного боку і з мертвою гоголовою — з другого боку. Ми сиділи на лавках перед дверима. Тіссаревський сидів коло дверей. Коли вагон кинувся вбік, спис з бунчуком посковзнувся і випав з вагона. Ми ще не прийшли до себе, як Тіссаревський встав і скочив вниз. Що з ним сталося, ми не могли бачити, бо потяг все зміняв напрям.

На першій стації ми зголосили про випадок, але мусіли їхати далі. По п'ятьох годинах показалася велика станція. На пероні було багато пасажирів і між ними виднілася постать Тіссаревського, який тримав в руках бунчук, яким бавився вітер. Побачивши нас, він помахав нам. Коли поїзд став, ми вибігли і оточили його. Стискали йому руки, а полковий скарбник кинувся його цілувати. Це був бувший адвокат Случевський. А Тіссаревський, в кубанці набакир, стояв усміхнений і зніяковілий, лише сказав: „я перегнав вас курьєром". Тепер його вже нема між живими. Але нехай пам'ять про нього не загине, цей коротенький некролог перешлю до рук проф. В. Міяковського, до Лузею УВАН, і він буде живим свідком для майбутніх поколінь.

Залишив по собі ппол. Тіссаревський дружину в Арізоні, яка останні два місяці не відходила від ліжка хорого мужа.

Вічна йому пам'ять! Поховала його, його дружина Ольга, згідно з його бажанням на цвинтарі в Бавнд Бруку недалеко генерала Івана Павленка. Нехай земля нової Батьківщини буде йому пером!

Іван Калинович

П'ятий З'їзд Братства Карпатських Січовиків

Центральний Провід Братства Карпатських Січовиків повідомляє всіх членів Братства і українське громадянство, що черговий п'тий Делеґатський З'їзд Братства Карпатських Січовиків відбудеться в —Торонті в днях 26 і 27 грудня 1964 року в Українському Народному Домі, 191 Липинкат вул., Торонто, з такою програмою: 1. Відкриття, 2. Вибір Президії З'їзду, 3. Протокол із попереднього З'їзду, 4. Звіти керівних органів, 5. Дискусія над звітами, 6. Вибір нового Центрального Проводу, 7. Плян праці, 8. Вільні внески і 9. Закриття.

Початок З'їзду: субота, 26 грудня, год. 6 вечора.

Ті члени Братства' що не можуть прибути, — можуть переслати чи передати свої повновласті будь-котрому членові Братства, що буде на тому З'їзді.

Зголошення всіх учасників на З'їзд, як теж привітання для З'їзду, просимо пересилати на таку адресу:

Bratstvo Karpatskych Sichovykiv "Karpatska Sich", 332 Howland Ave., Toronto 4, Canada.

ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

в глибокім жалю клонить чоло перед маєстатом смерти визначного Лицаря України

ПОЛК. АНДРІЯ МЕЛЬНИКА

начальника Генерального Штабу Збройної Сили Української Народньої Республіки.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Д-р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ
президент УНР в Екзилі

В дні Листопадових Святкувань наспіла з Европи сумна вістка, що 1-го листопада 1964 року відійшов у Вічність

ПОЛКОВНИК АНДРІЙ МЕЛЬНИК

член Братства УСС, колишній командант сотні Українських Січових Стрільців, Співорганізатор Січового Стрілецтва в Києві, Командант Галицького Куреня С. С., Начальник Булави Осадного Корпусу С. С., начальник Булави Дієвої Армії УНР, довголітній політичний в'язень.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНА РАДА БРАТСТВА УСС

Членам ОбВУА, всім кол. Воякам і Українському Громадянству подаємо болюче сумну вістку, що дня 1-го листопада 1964 року в Німеччині спочив в Бозі

ІНЖ. АНДРІЙ МЕЛЬНИК

б. полковник Українського Війська, визначний учасник Визвольної Боротьби України, спершу як Український Січовий Стрілець, відтак як співорганізатор Січових Стрільців у Києві, начальник Булави Осадного Корпусу Січових Стрільців, начальник Штабу Дійової Армії УНР, співосновник і крайовий командант УВО і ОУН, видатний і заслужений громадський та політичний діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГОЛОВНА УПРАВА ОбВУА

10-ий ВІДДІЛ ОДВУ в НЮ ЙОРКУ

у глибокому смутку повідомляє Українське Громадянство, що 1-го листопада 1964 року в Европі на 74-му році життя відійшов у Вічність Голова Проводу Українських Націоналістів, Лицар Збройних Змагань України

ПОЛКОВНИК АНДРІЙ МЕЛЬНИК

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ за Померлого будуть відправлені в неділю, 8-го листопада 1964 р. о год. 12-ій дня в Українській Православній Катедральній Церкві св. Володимира, 160 Вест 82-га вул., о год. 4-ій веч. в Українській Католицькій Церкві св. Юра при 7-ій вул. в Ню Йорку.

●

ШИРШІ ЖАЛОБНІ СХОДИНИ

присвячені сл. п. полк. **АНДРІЯ МЕЛЬНИКА** відбудуться 8-го листопада ц. р. о год. 6-ій веч. в приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, на які запрошує Українське Громадянство

УПРАВА 10-го ВІДДІЛУ ОДВУ

У глибокій скорботі подаємо до відома Українському Громадянству, Воякам і Старшинам Українських Армій, Членам УВО-ОУН, що дня 1-го листопада 1964 року відійшов від нас наш Голова

ПОЛКОВНИК

Андрій МЕЛЬНИК

Старшина Українських Січових Стрільців, співтворець Київських Січових Стрільців, шеф штабу Дієвої Армії УНР, співосновник і Крайовий Командант УВО, Голова Проводу Українських Націоналістів.

●

Похорони відбудуться в Люксембурґу в суботу 7-го листопада ц. р.

Провід Українських Націоналістів

ПОЛІТИЧНА РАДА ОДНОДУМЦІВ ОУНз в АМЕРИЦІ

з глибоким жалем прийняла вістку про смерть

полковника

АНДРІЯ МЕЛЬНИКА

Голови ПУН-у і славного командира Українських Військових Частин в часах української революції 1917-1921 рр.

●

Закликаємо всіх Членів і Прихильників нашої Організації вшанувати Його Пам'ять

ПОЛІТИЧНА РАДА ООУНз

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛІСНИКІВ НА ЕМІҐРАЦІЇ ОБУЛіД

сповіщає всіх Українських Лісників та все Українське Громадянство про смерть

АНДРІЯ МЕЛЬНИКА

Інженера лісівництва, б. генерального інспектора лісових дібр Галицької Метрополії, члена Української Лісівницької Спільноти, старшини УСС та СС, шефа штабу Осадного Корпусу в Києві, провідника Українських Націоналістів та видатного громадянина-патріота.

Хай з Богом спочине Його струджене серце і хай чужа земля буде Йому легкою.

СЕНЬЙОРАТ І УПРАВА ОБУЛіД-у

Роман Придаткевич

ІВАН КУСТОДОВИЧ

Дня 16 червня ц. р. в Ен Арбор коло Дітройту відійшла у вічність чудова людина, довголітній учитель музичних предметів американських прилюдних шкіл у Дітройті, магістер педагогії, Іван Кустодович. Покійний з євангельською посвятою помагав нашій молоді та дорослим, де лиш міг і де треба. Він був приємної поверховности і мав зв'язки з американцями, і тому був в стані помогти тим, які були в потребі. Він багато поміг улаштуватись по професії нашим музикам-імігрантам по першій і по другій світовій війні. Його боліло серце, що наші люди, приїхавши до нового світу, падали в низи. Сердечною поміччю Кустодовича все гордились та гордяться з вдячністю сл. п. проф. Б. Пюрко, проф. Богдан Кушнір, проф. Марко Лепкий та інші.

Родився Іван Кустодович 11 червня 1901 в Брилинцях, перемиського повіту. Маючи всього кілька гімназійних кляс, він брав участь як підхорунжий українсько-галицької армії в наших визвольних змаганнях. Вкінці в 1921 Кустодович прибув до ЗДА. Що робив Іванко в нових обставинах в перші два роки свого побуту, мені не відомо. Напевно заробляв на життя зайняттями, які вдалось знайти. З рідного краю привіз скромне знання музики, особливо гри на мандоліні, то він учив дітей гри на цьому інструменті з надією організування своїх учнів в якийсь струнний ансамбль.

І в 1923 Іванко став учнем армійської музичної школи. Там він дістав солідне і практичне підготування в теорії музики, вивчив добре гру на клярнеті, який то інструмент дав йому основне знання всіх деревяних-дутих, а знання трубки всіх мосяжних-дутих інструментів.

Кілька місяців після приїзду до Америки пізнав я Івана Кустодовича влітї 1924 р. зараз після укінчення військової школи. Я відразу побачив, що ця ентузіястична людина, що рвалась організувати українську музичну молодь, має солідне і практичне знання музики. Поразила мене Кустодовичева щира людяність і розуміння проблем людини в інших обставинах. Він заохочував мене опанувати англійську мову, як засіб здобуття собі правдивої приналежности до краю, в якому для кожної людини зі здоровими проєктами є нагода їх здійснювати. Він обіцяв познайомити мене зі своїм дядьком, чоловіком сестри своєї матері, о. Нижанківським, братом мойого покровителя і друга Остапа Нижанківського. Кустодович та о. Нижанківський відвідали мене. о. Нижанківський жив далеко від Ню Йорку.

Кустодович також не жив у Ню Йорку і я бачився з ним чи не рік пізніше, коли ми вже з Гайворонським вели Українську музичну Консерваторію. Темпераментний Іванко не міг працювати в регулярній школі, сидіти в кімнаті та вчити учня за учнем.

Він став діяльним в книгарні, особливо поза крамницею книгаря Мирона Сурмача, як мандрівний продавець. Любив взяти з собою скриньку книжок та нот і, вибравши собі дільницю Ню Йорку чи околиці, ходив від хати до хати, щось продав, книжку, або часопис, або на сплати машинку до писання — а може і фортепіян. Мав нагоду познайомитися з українськими батьками та дітворою. Часто заохотив дитину вчитися на якомусь музичному інструменті. Діти були захоплені сердечною неформальністю Кустодовича. Це дозволювало Іванкові осістися на один або на два дні в тижні — в якійсь місцевості, де можна було робити корисну роботу з надією на заснування малої оркестри.

І мав я щастя провести одно своє вільне пополудне в товаристві Кустодовича і подивляти легкість та чар, які робили його зносини з людьми приємними. Ми були в Озон Парку, де жило досить багато українських родин. Я подивляв, як він жартами умів зацікавлювати батьків підростаючої молоді. Його підхід в зносинах з людьми був взірцевий. Це був толерантний учитель, який умів гуртувати кругом себе в ім'я українства кожного, хто рвався до науки і знання.

Не знаю, що спричинило переїзд Кустодовича в 1925 до Дітройту. Зі своїм знанням та досвідом він продовжував всесторонню працю над українською дітворою. Вислідом цієї роботи була в 1927 добре зіграна струнна оркестра (з великим числом мандолін) п. н. Торбан, з якою диригент часто виступав на концертах. Випадок хотів, що хтось з українців запросив на виступ оркестри одного з впливових учителів американських публічних шкіл, і Кустодовича запрошено як надзвичайного учителя музики при одній з американських шкіл, давши йому в методиці навчання вільну руку.

Кустодовичеві платили досить мало, але для можливости зрівнання в платні з іншими учителями в будуччині порадженo йому, щоб він почав свої власні студії приписані для американського шкільного учителя. І почалися для нашого Іванка страшні перегони з часом. До третьої години праця в американських школах, їх було — вже кілька, після цього його приватні лекції для українських учнів, а вечором студії як учня вечірньої середньої школи. По суботам треба було крім приватних лекцій відбувати проби Торбана та виступати з з цією оркестрою. Він ще 1927 оженився. До року була вже одна донечка, а пізніше і друга. Пані Галина, виявила себе чудовою та працьовитою дружиною, яка, щоб матеріяльно піддержати родину, працювала ціле своє життя.

Якийсь час після одружіння — Кустодовичі з маленькою дитинкою приїхали стариннім спортовим автом до Ню Йорку та відвідали нас, мою дружину і мене в нашому помешканні у Бронксі. Ми все подивляли Іванка, а тут в присутності його чудової родини нашій радості кінця не було. Він старався намовити мене, що б я перенісся до Дітройту. Перенесення вимагало певного капіталу, якого в нас не було, я не міг залишити Української Консерваторії і тих своїх солідно заавансованих учнів, для яких я втратив вже багато літ.

По кількох літах, рівночасно управляючи струнною оркестрою Торбаном, Кустодович покінчив почесно середню вечірну школу і вписався як студент Вейн університету на відділ музичного виховання. —Студіюючи на протязі багатьох літ, вечорами, Кустодович здобув научний ступінь бакалавра музичного виховання аж в 1939 році.

Приїздив я кілька разів з власними концертами до Дітройту, які звичайно були влаштовувані центральною організацією Дітройту за ініціятивою директора власної української радіової години п. Миколи Шустакевича і його дружини співачки Юлії Малевич. Я користувався їх милою і щирою гостинністю. Кождий раз мойого побуту в Дітройті я відвідував Кустодовичів, деколи я заїздив до них як до своєї рідні і все почувався щасливо в тій бадьорій родині.

Ще перед другою світовою війною Кустодович став знаменитістю в Дітройті. Його твір для діточих духових оркестр, що включав кілька українських нар. пісень у виданню фірми Рурбанк, став масово розходитися по прилюдних школах цілої Америки. Кустодовича уважали за учителя-критика Вейн Університету. Під нагляд Кустодовича університет віддавав на учительську практику. старших студентів музики. В своїй практиці як професор Американського коледжу я стрічав неодного університетського професора, що пам'ятав про свою вчительську практику в Кустодовича.

Вкінці Іван Кустодович в 1946 майже рівночасно зі своїми донечками здобув научний степень магістра виховання.

З нагоди мого послідного концерту в Дітройті 15 лютого 1964 Кустодовичі запросили нас бути гістьми у їх посілості в Ен Арбор. Ми приїхали автом аж з Кентаки.

Іванко виглядав невеселий. Це був давній Іванко, що старався про видавця для нового музичного твору. Маючи вже 37 літ служби, хотів кінцем шкільного року перейти на пенсію. У Кустодовичів ми стрінулися також з моєю донечкою, Ганею, яка прилетіла з Ню Йорку. Ми всі виїхали по неї на летовище. По концерті, після незабутньої гостини визначних в мистецтві українських громадян у панства Іви та Марка Лепких ми знов верталися автом з Кустодовичами до їх дому в Ен Арборі. Дорога була досить небезпечна ізза нового снігу, якого випало багато. На другий день ми всі відпровадили Ганю на летовище, а після обіду ми виїхали нашим автом до Кентаки. Перед нами їхали Кустодовичі, що б впровадити нас на правильну нам дорогу. Іванко показував нам, що б ми добре запам'ятали собі, як їхати, що б другим разом без клопоту дістатися до їх хати. Ніхто не міг передбачити, що до „другого разу" Іванка вже не буде в живих. Незабаром після нашого побачення, бо 16 червня, щире та струджене серце цієї доброї та сердечної людини не видержало і розірвалось.

Хай Тобі, наш милий друже, земля пером буде, а твоє життя хай буде добрим прикладом до наслідування для будучих поколінь.

ДО 70-РІЧЧЯ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Сімдесят років тому в селі Сосниці, над „зачарованою Десною", яку він потім так поетично змалював, народився Олександер Довженко — творець українського національного фільму, видатний український письменник. Розп'ятий між любв'ю до України, вірою в український народ — і вимушуваною „любов'ю" до компартії та комуністичної Москви, Олександер Довженко став великим прикладом перестороги для творця-мистця будь-якої нації — як знищує, живцем ховає справжній талант комуністична диктатура.

Олександер Довженко помер у Москві в 1956 р., куди його по війні закликав Сталін і звідки, з того мовчазного заслання, великий український мистець вже ніколи не зміг повернутись на улюблену Батьківщину.

Розпочавши свій працьовитий шлях дипломатичною службою в Берліні, від Української ССР, О. Довженко скоро її покинув і всеціло віддався мистецтву кінематографії. У 1920-х та на початку 1930-х років він створив на Одеській кіностудії, а потім на Київській, ще в системі відносно незалежного від Москви Всеукраїнського Кіно-Фото-Управління, ВУФКУ, пригодницький фільм „Сумка дипкур'єра" та пронизаний глибоким відчуттям української історії, з ідеєю безсмертности української нації фільм „Звенигора". У ньому бачимо наших княжих воїнів, козацтво, та двох братів, з яких один іде в комуністи, а другий — до армії Симона Петлюри, щоб далі змагатись за волю України. „Звенигора", якої не показують і тепер в Україні, — навіть під час відзначування 70-річчя з дня народження О. Довженка, — це був перший український національний фільм, по тематиці і по духу.

Навіть і в наступному „Арсеналі" О. Довженко ще в 1928 р. наважився показати не тільки комуністів у Києві, а й національну Україну, яка яка змагалася за незалежну державу і представники якої викликали у глядачів більше симпатії, ніж червоні головорізи. В шедеврі українського і світового кіна „Землі" Олександер Довженко, обвинувачуваний у біологізмі, націоналізмі й інших „ізмах", оспівав могутню любов української людини до рідної землі, з силою Кобилянської чи Стефаника, але мовою кіномистецтва. Світова кінокритика назвала „Землю" клясичним твором — з любов'ю до рідного краю, рідної природи, з німим захопленням людини перед природою, у якій в кожному кадрі відчутно щось Божеське.

Але за ті фільми большевицька влада накинулась на О. Довженка. Сталін наказав крутити „Щорса" та „Мічурина" й подібні аґітки, врешті вислав майстра з України, відірвав від рідного ґрунту. У недавно опублікованих уривках із „Щоденника" Олександра Довженка, під роком 1945 читаємо: „Для чого ви обернули моє життя в муку? Для чого відняли в мене радість? Розтоптали сапоґом моє ім'я?" Даремно мистець звертався до Сталіна, прохаючи дати змогу творчо працювати, — сама „комуністична' 'система була вбивцею його таланту. Тому в „Щоденнику" О. Довженко писав: „Я створив дуже мало фільмів, вбивши при тому квіт свого життя — не з моєї вини". За кілька років перед смертю, немов потайки приїжджаючи декілька разів на Україну, як колись Тарас Шевченко, щоб хоч дихнути рідним повітрям, — О. Довженко створив чудову повість про українську природу й людину — без комуністичного налету, „Зачарована Десна". Він почав працю над книгою „Золоті ворота", яка мала б „принести людям розраду, добрі поради, відпочинок і розуміння життя"... У чорному вітрі „комунізму" —погас смолоскип таланту О. Довженка, не розгорівшись докраю.

(Л. П.)

● У Західній Німеччині випущено нову поштову марку з портретом Джана Кеннеді, з датою 22 листопада 1963 року — коли-то Кеннеді згинув з рук убивника. Марка має вартість 40 феніґів.

ВІСТІ З-НАД ПАЦИФІКУ

Український Відділ Республіканської партії

Від 11-го вересня 1964 р. в Лос Анджелесі існує Українсько-Американський Відділ Республіканської Партії. Засновниками Відділу були 16 осіб, які того ж дня обрали з-поміж себе Управу Відділу в такому складі: М. Новак — голова, д-р О. Снилик, інж. Л. Артемовський і інж. В. Сіяк — заступники голови, О. Новак — секретар, інж. Р. Сіяк скарбник. Обрано також Пресову референтуру: д-р О. Снилик — голова, С. Шумський і Ф. Кошовий — члени.

На засновуючих зборах продискутовано цілий ряд питань політичного характеру, які —торкаються виборчої кампанії за кандидатуру сен. Ґолдвотера на президента ЗДА.

Ще перед заснуванням свого відділу українські республіканці — та їх прихильники взяли участь у великому вічу, влаштованому на спортовому стадіоні для підтримки кандидатури Ґолдвотера. На вічу було понад 55 тисяч осіб. —В організації української групи на віче взяли участь не тільки вищезгадані провідники українських республіканців, а й ентузіясти-ініціятори, які ще не мають американського громадянства, але своєю активністю, власне, і спричинилися до офіційного заснування українського відділу партії — мґр. О. Веселий, Богдан Гірка та інші.

Сам Ґолдвотер, а особливо його дружина, яка була з ним на вічу, були приємно вражені виглядом української делеґації, яка прибула на віче в національних строях з плякатками: „Українці за Ґолдвотера".

Товариство Інженерів у Лос Анджелесі

Ріст і активізація громади каліфорнійських українців позначилась ще одною подією в Лос Анджелесі — організацією Товариства Інженерів у цьому місті над Пацифіком. Заходи для створення такого товариства почалися ще в грудні минулого року, а тепер Товариство офіційно засновано, обрано управу і приступлено до влаштування різних професійних імпрез. Покищо до Товариства вписалось 18 членів-інженерів. 1-го жовтня 1964 р. в залі УКО відбулася перша імпреза Товариства, на якій кол. професор Київської Політехніки Н. Подруцький виголосив доповідь-спогад про ту професійну школу в Києві, а пізніше показано фільм про розвиток літака Бі-70 з відповідними технічними поясненнями. Після імпрези присутні інженери мали нагоду вітати голову УККА проф. Л. Добрянського, який, будучи в той день у Лос Анджелесі, завітав до народного дому УКО.

Управа щойно організованого Товариства Інженерів: О. Скробко — голова, В. Сіяк — заст. гол., Б. Микитин — секретар, О. Чайківський — скарбник, І. Дудка — імпр. реф.

На захист поневолених націй

30-го вересня ц. р. у переповненій публікою залі Шрайн-авдиторії, яка має 8 тисяч місць, відбулося імпозантне віче —Молодих Республіканців Лос Анджелесу під гаслом: „Поневолені нації — за Ґолдвотера!" Головним промовцем був відомий автор книги „Не називають це зрадою" Джан Стормер, якого восьмитисячна маса людей вітала стоячи, а мало не кожне речення промови нагороджувала бурею оплесків. Іншим промовцем на вічу був проф. Л. Добрянський, автор „Тижня Поневолених Націй" і Голова УККА, який теж викликав захоплення багатотисячної маси народу.

Поміж промовами були мистецькі виступи співочих та танцювальних гуртків різних національностей, в тому числі й українського хору „Кобзар" під керівництвом маестра В. Божика. Зовнішній —вигляд і спів нашого хору викликали чи не найгучніші оплески того вечора. Промовців і мистецькі точки заповідали артисти з Голивуду, серед них також український актор Майк Мазуркі.

Та все ж найентузіястичніше сприйняли присутні виступ доньки сен. Ґолдвотера, яка читала лист до присутніх на віче від свого батька. Слід підкреслити, як у тому листі, так і у всіх виступах промовців завжди згадувалось також Україну як поневолену Москвою націю. Всю імпрезу фільмовано телевізійною компанією для висвітлення по всій Америці.

Серед прапороносців кільканадцяти представників Поневолених Націй на вічу бракувало лише польського та російського, хоч за день перед імпрезою вони теж брали участь в останній пробі своїх мистецьких сил в залі УКО.

„Ґад блес Амеріка!" і „Протест проти поневолення комунізмом 31 нації з 900 мільйонів населення" — були головними гаслами імпрези, про яку місцеві два щоденники подали чомусь дуже коротенькі згадки на другорядних сторінках.

Іван Овечко

В Буенос Айресі завершують будову української католицької катедри

Буенос Айрес. — З ініціятиви Впр. о. Иосифа Галабарди, ЧСВВ, тут уже довший час будується велика й імпозантна церква, що має стати катедральним храмом українського єпископа та релігійним центром для українців-католиків у цій країні. Церкву-катедру, названу на честь Покрови Пресвятої Богородиці, будують українці Арґентини, а також присилають пожертви українці із ЗДА. Тому, що з початком 1965 року усі парохіяльні Богослуження відбуватимуться вже в новому храмі, Високопреосвященний єпископ Андрій, Апостольський Візитатор у Арґентині, видав спеціяльне Звернення. У ньому закликає вірних посилити збірку пожертв, необхідних для завершення внутрішнього обладнання катедри. У зверненні є окрема згадка про „щедру братню поміч українців, зокрема з Північної Америки".

В Боффало відбулися наради середовища УГВР

Боффало, Н. И. — У 20-ту річницю заснування Української Головної Визвольної Ради, з ініціятиви Делеґатури ЗП УГВР в ЗДА, Однодумців ОКНз в ЗДА і Канаді, Управи Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України в ЗДА, Українсько-Канадійського Товариства Прихильників Визвольної Боротьби України, Об'єднання кол. Вояків УПА в ЗДА та Об'єднання колишніх Вояків УПА в Канаді, відбулася 24 і 25 жовтня 1964 р. в м. Боффало політична нарада представників усіх згаданих формацій з метою політичних справ цього середовища УГВР.

Наради відкрив голова Делеґатури ЗП УГВР в ЗДА д-р М. Прокоп, а політичні і організаційні аспекти діяльности середовища в ЗДА і Канаді з'ясували д-р В. Маркусь і д-р Р. Олійник. Ред. Р. Ільницький доповідав про ставлення до проблем в Україні та про завдання середовища в суспільно-політичному житті на північно-американському континенті. Д-р Р. Борковський говорив до проблеми політичної ідеології.

Після продискутовання всіх порушених питань, нарада прийняла ряд рекомендацій для остаточного вирішення і реалізування їх складовими частинами середовища УГВР. Зокрема нарада запропонувала утворити координаційну комісію усіх формацій середовища УГВР з метою кращого плянування й реалізації спільних завдань і суспільно-політичних акцій середовища.

В нараді взяло участь 48 представників згаданих формацій з таких міст Канади і ЗДА: Торонто, Монтреаль, Боффало, Дітройт, Клівленд, Шикаґо, Філядельфія, Рочестер, Вашингтон, Балтімор, Нюарк і Ню Йорк. Нарадою керувала президія в складі: д-р М. Малецький — голова (Торонто), інж. Б. Чайківський (Кліфтон, Н. Дж.) та І. Еліяшевський (Торонто) — секретарі.

За Президію:
М. Малецький — голова,
Б. Чайківський — секретар

УТГІ друкує працю К. Кононенка „Україна і Росія"

Український Технічно-Господарський Інститут почав друкувати монументальний твір Костя Кононенка „Україна і Росія". Соціяльно-економічні підстави української національної ідеї. Автор аналізує взаємини між Україною і Москвою від революції в 1917 р. по 1960 р., спираючися на стислих даних з ділянок сільського господарства, промисловости і фінансів, та доказує прямо безприкладну московську експлуатацію нашої Вітчизни. Твір проф. Кононенка є першим у нашій науковій літературі, який аж так обширно на багатьох сотнях сторінок в ясному викладі зображує московський колоніялізм в Україні і тим то мусить бути настільною книгою в хаті кожного українця для власного повного усвідомлення дій на Рідних Землях і для сповнювання національного обов'язку — кожночасного поширювання правди про Україну серед чужинців при допомозі наукових доказів. З огляду на великі кошти друку цієї надзвичайно цінної книги розписуємо передплату на неї в ціні $ 10. за один примірник. Окремо просимо наші організації в скорому часі фундувати її для українських і чужинецьких бібліотек, бо наклад дуже малий. Книга має появитися при кінці цього року. Передплату просимо надсилати з дopискою „Кононенко" на адресу:

Ukrainisches Technisch-Wirtschaftliches Institut, Bayerische Staatsbank, Muenchen Bankkonto No. 1832 — "Kononenko."

Одинадцята Виставка Об'єднання Мистців Українців в Америці

В зв'язку з поголосками, які ширяться серед деяких мистців, мовляв, цього року не буде загальної виставки членів ОМУА і запрошених гостей, Головна Управа товариства пригадує, що останній реченець надсилання творів на виставку 7-го листопада ц. р. надалі зобов'язує всіх учасників. Жюрі збереться 8-го листопада в неділю о 1-ій по полудні, і після цього не будемо приймати ніяких спізнених зголошень. Всякі спізнення і поправки в каталозі коштують нам багато гроша кожного року, тому просимо колеґ достосуватися до цієї дати. Про виставку був розісланий обіжник ще в червні ц. р. і була теж пригадка в „Свободі" про те, що нікого не зобов'язує Шевченківська тематика. Жюрі виставки складається з таких мистців: Михайло Осінчук, Петро Мегик, Антін Малюца, Михайло Черешньовський, Богдан Титла. Члени оплачують по 5 дол від експонату, гості по 6 дол., а на кошт репродукції треба складати завдаток у сумі 10-х дол.. Завдаток повертаємо, коли б твір не був вибраний для репродукції. Про відкриття виставки буде повідомлення в пресі.

Роман Пачовський
секретар ОМУА

„Золоті Вечерниці" в допомозі НТШ в Сарселі

Дітройт. (Н.) — Як минулого так і цього року місцевий Комітет Допомоги Наук. Т-ва ім. Шевченка в Сарселі влаштовує під протекторатом УККА —„Золоті Вечерниці" 7-го листопада. Причиняються до того тридцять громадських організацій, прийнявши обов'язок виконувати для Вечорниць деякі функції. Такий товариський вечір з танцями і з гарною програмою (котильйони, війна бальонів і інші несподіванки) показується щасливою ідеєю зібрати в приємний спосіб поміч для нашої заслуженої наукової установи, зайнятій пильно м. ін. працею над „Енциклопедією Українознавства". Ті Вечерниці минулого року принесли 500 дол. (з центами) чистого доходу, що їх вислано до Сарселю. Можна сподіватись, що наше громадянство в Дітройті оцінить благородну ціль „Золотих Вечерниць" і виповнить ввечері 7-го листопада ц. р. залі Укр. - Амер. Осередку.

Повідомлення

Повідомляємо приятелів і знайомих покійного проф. д-ра Володимира Державина, що створився приватний Комітет для переведення збірки на побудову пам'ятника на гробі нашого великого вченого, тлінні останки якого спочивають на північному двинтарі в Авґсбурзі..

Просимо пересилати пожертви на цю ціль до Баєріше Ферайнсбанк, Кто. Нр. 47 10 59. з допискою „На пам'ятник проф. Державинові".

За Комітет:

мґр. Слава Стецько, проф. д-р Орелецький і мґр. А. Мельник

МЕЖІ ЕВОЛЮЦІЇ КОМУНІЗМУ

Закінчення зі стор. 2-ої

мистецтва, то попускаючи поводи, то натягуючи їх, в залежності від тактичних потреб.

Отже не можна робити закиду українській інтелектуальній еліті, що вона не пробувала вдертися в партійні ряди, щоб там відіграти ролю троянського коня, бо такий закид був би неповажний. Хто має будь-які сумніви, нехай пригадає собі повну ліквідацію ЦК КП(б)У в роках 1937-1938.

Інтерес Імперії

Як виглядають на найближчу майбутність перспективи поліпшення матеріяльного буття населення України? Доки про напрям українського господарства вирішуватиме інтерес імперії, доки Москва намагатиметься втримувати Україну як свою провінцію, навіть як історичну територію Росії, — доти перспективи поліпшення матеріяльного буття населення будуть мінімальні. А втім голод, злидні, недоїдання населення підбитого й опірного — це поважний засіб колоніяльної і денаціоналізаційної політики російської комуністичної верхівки.

Та не зважаючи на це, в цілому Совєтському Союзі утримуваний постійно примат тяжкого промислу і зброєння, а особливо продукція термоядрової зброї і досліди в ділянці міжплянетарних летів не дозволяють поважно збільшити продукцію товарів першої потреби; рільництво постійно недомагає, і система не дає собі з ним ради. Господарська політика Москви відкриває широке поле для критики, але це — ділянка, недоступна для громадянина.

Новочасний феодалізм і колоніялізм

Стосунок совєтської імперії до сателітних держав порівнюють деколи з феодальним стосунком, але він в суті речі куди щільніший. Середньовічний васаль мав відносно небагато обов'язків супроти свого суверена, комуністичний васаль підлягає йому безумовно. Все, що діється в Росії, знаходить по деякому часі свій рефлекс і в сателітній державі. Відрубність полягає в меншій брутальності форм діяння, але суть речі залишається. Коли суверен реформує свою політичну поліцію, васаль добачує і у себе потребу реформи, хоча переводить її без екзекуцій. Коли суверен сіє кукурудзу, васаль, хоч-не-хоч, мусить сіяти кукурудзу. Це так держава, якій все ж таки залишено всі прерогативи держави. Що ж тоді Україна, яку цих прерогатив позбавлено?

В офіційному формуванні сказано, що „Радянська Соціялістична Республіка є незалежною, суверенною соціялістичною державою трудящих, яка має право вступати в безпосередні зносини з іноземними державами" —і т. д., але насправді Україна — це навіть не повноправна інтегральна частина російської імперії, до якої стосуються ті самі норми внутрішньої політики, що й до РСФСР.

Україна, ця насправді підбита територія, інкорпорована в склад російської імперії, з населенням, приреченим на повну асиміляцію і повільне знищування, — покищо, в перехідному періоді, користується обмеженою культурною автономією. Всі події в Росії, неґативного порядку — відбуваються очевидно і в Україні, але в куди брутальнішій формі, тоді як події позитивного порядку мають тільки дуже слабий відгомін.

А в світлі сказаного — становище, яке формулює українську концепцію визволення, як українську національно-визвольну революцію, спільно з визвольною революцією народів, уярмлених російським імперіялізмом та комунізмом. Становище — яке заступає погляд, що відновлення незалежної української держави можна досягти не шляхом сепаратного, ізольованого визволення, не шляхом дипломатичних торгів, але виключно докорінною зміною сучасного ладу на Сході Европи і в уярмленій Москвою Азії, себто шляхом розвалу російської імперії — не є вже такою нісенітницею, якою хочуть її бачити прихильники еволюції комунізму.

Студіююча молодь в поході . . .

В рядах нашої студіюючої молоді знаходиться молода, здібна, вродлива та багатонадійна панна Джоен Пуцило, дочка Стефанії та Петра Пуцилів, головного контрольора УНС та директора знаної щадниці „Трайдент" в Шикаґо.

Панна Джоен Пуцило успішно покінчила перший рік студій в шикаґівському Льойоля Університеті, де виявила непересічні здібності та заінтересування в студіях і тому її включено в групу студентів, які від цього ж університету продовжуватимуть свої студії в Римі, в Італії. Університет відкрив одну із найбільших філій в Римі і уможливив американській молоді озброювати себе знанням в кращих наукових установах поза країною замешкання, та що важніше, дати можливість молодим людям запізнатися з життям, культурою та історією інших країн і при тому вивчати та поглиблювати знання чужих мов.

Джоен Пуцило

Панна Джоен Пуцило була одною із 110 студентів Шикаго, які відлетіли 2 вересня до Риму. Перед ними відкривається можливість студіювати літературу, мистецтво, політичні науки, теологію та італійську мову. Студенти будуть мати змогу відбути важливі наукові екскурсії, відвідати історичні місцевості, запізнатися з культурними та історичними памятками Риму. В часі довших вакацій заплянована також турне по деяких країнах Европи та Близького Сходу. Під час різдвяного сезону студенти відвідають Єрусалим, Дамаск, Бейрут, Каїро та Атени.

Тиждень перед розпочаттям студійного року директор кампусу отець Джон Феліс використав час, щоб запізнати студентів із деталями нового місця перебування та обзнайомити їх з побутовими правилами нової країни. Студенти мали нагоду стрінутися з посадником Риму, провести розмови з американськими та італійськими дипломатами, а навіть побувати у гостях у деяких італійських родинах. Особливою подією їх побуту в Римі була незабутня стріча із Святішим Отцем Павлом VI, від якого вони отримали спеціяльне благословення та побажання успіхів і навчанні.

Не від речі тут також згадати, що панна Джоен Пуцило покінчила останнього літа курси українознавства на Союзівці і, як її ціла родина, вона належить до 35-го відділу УНС в Шикаго.

Нашій енерґійній і здібній студентці слід побажати якнайкращих успіхів на дорозі продовжування студій у відвічному місті Римі та багато щастя і потіхи для її родичів.

Н. Н.

Нічого нового під сонцем

Живемо в Ню Йорку більше як 50 років і здається нам, що нічого не змінилося. Дні йдуть за днями, роки за роками. Шойно було гаряче і ось вже зимно, і так знову. Місяць по небі собі гуляє, сонце все тієї самої дороги тримається. Зірки все мерехтять. Дивишся, дивуєшся, любуєшся. Життя приємне, здається вічне, без змін. Та коли добре подумаєш, побачиш, що майже кожного ранку від української церкви св. Юрія везуть попри „Сурму" любителя життя. Правда, з гарною парадою, в автах повно квітів. На жаль, для нього вже повороту немає. Його місце, його роботу хтось інший займе.

От нестало старої іміґрації. Прийшла нова. Чи думаєте, що дуже змінилося. Коли б хтось мав талант, чи знання, час і охоту до писання, то побачив би, що все майже дуплікати.

Почати хоч би від д-ра Семена Демидчука. Йому тепер 80 доходить. Він 50 років тут працював. Всюди собою кидав, писав, говорив, їздив по всіх місцях, де живуть українці, їх навчав, не досипляв, заплати доброї ніколи не мав. Д-р Демидчук здоровий, дай йому, Боже, ще довгого життя! Але як 80 доходить, таки мусить чоловік звільнитися від праці. Майже до йоти заступає його так само здібний, рухливий, правдиво щирий патріот, д-р Соколишин Ол.

Другий приклад з театральної ділянки. Був тут професор Мирон Корикора, музикант, співак, дириґент, режисер. Грав все Карася в „Запорожцю", Батька в „Катерині", вів церковні хори і провадив дяківство в церкві св. Духа в Брукліні. Чи нині його місце не заступає його здібний і рухливий, співак - актор, дириґент і учитель, професор Рейнарович Лев? А д-ра Луку Мишуґу чи не заступає з таким самим хистом, енерґією і здоров'ям нинішній редактор „Свободи". Драган Антін?

Навіть таких мистців, яких нині маємо в особах Ікера і Понеділка, мали ми давніше. Ними були Драґан і Куїловський. Вони майже кожного вечора сходилися в залі Української „Бесіди при 8-ій вулиці. Драґан був нижчий, чепурненький, мало говорив, але як вже щось сказав, в хаті чи на сцені, то люди сміялись до розпуки. Куїловський працював на Волстріті, і завжди був веселий, балакучий.

Душею Української Бесіди був Яків Корнат. Він бесіду отвирав і замикав. Всі обов'язки виконував. На місце Бесіди повстав Український Демократичний Клюб. Він ще існує, але там вже нема Корната. Примірне місце Української Бесіди, що в Ню Йорку заснована десь 1915 р. зайняв Український Літературний Клюб, де від заснування був головою і душею п. Литвиненко. На жаль і він вже нас покинув. Чи прийде і заступить добре хтось інший його?

На поважні концерти все кликали артиста-співака Михайла Зазуляка. Жадне народне свято не відбулося без нього. Він знав пісню. Він на сцені був як король. Оплескам для нього не було кінця. Всюди він був, всюди співав, писав, вмів малювати. На жаль, як захорував, на цукрицю і нагло помер, лише кілька осіб було на його похороні. Навіть не знаємо, де похоронений.

Так можна начислити сотки осіб, що колись були, творили і відійшли. Слава Богу, їх місце інші можуть заступити...

Тяжко знайти в минулому таких талантів як пані Добровольська і Йосиф Гірняк. Але були такі подібні, і то майже на зріст і вигляд. Це були артистка Міляна і артист Петро Ґурський. От на днях Петро Ґурський відвідав „Сурму". Він тепер живе в Голливуді, Каліфорнія. От вони грали! Народний Дім все був заповнений, як вони були на сцені. Як ще до того їм приґравала оркестра під управою професора Павла Печеніги-Углицького, то була розкіш на таких представленнях бувати!

На місце пана Углицького можна поставити професора Задорожного. Але Василя Авраменка ніхто не заступає. Він як комета, що появляється раз на сто літ. Як він приїхав до Америки, цілий континент зворушив. Тисячі наших дітей стали гордими на своє походження, стали отверто зватись українцями, бо могли показатися перед своїми і чужими з чимось своїм гарним. Тепер є учителі танців, є нові, і є учні Авраменка. Але їх тепер виступи, це — танці! Перші виступи дітвори з танцями Авраменка, — це була молитва. Молитва за Україну.

М. Сурмач

Українська хроніка

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує Наукове Засідання Історичної секції з доповідями: д-р М. Лютер (проф. Гантер Коледжу Нюйоркського міського університету): „Ленінська теорія національної політики", д-р В. Омельченко (Гантер Коледж Нюйоркського міського університету): „Проф. Н. Д. Полонська - Василенко — з нагоди 80-річчя життя та 55-річчя науково - педагогічної діяльности". Засідання відбудеться в суботу 7-го листопада 1964 р., о год. 5-ій веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Н. Й.

● **Нюйоркський Відділ Об'єднання мистців українців в Америці** відбув в суботу 31 жовтня ц. р. свої надзвичайні загальні збори, на яких голова Відділу В. Ласовський дав огляд проведеної та запланованої діяльности Відділу. З уваги на 70-ліття почесного голови Спілки науковців, літераторів і мистців в Буенос Айресі в Арґентині, професора Євгена Онацького, рішено одноголосно на пропозицію голови Відділу вислати сердечний привіт Ювілятові.

● **У вірші Романа Купчинського „Ніби сниться"**, надрукованому у числі „Свободи" з 31 жовтня ц. р., має бути в 4-му рядку першої строфи: „. . . І те серце роздзвонене знову" — а не „роздвоєне", як надруковано. При цій нагоді треба зазначити, що цей вірш має насправді 7 строф, а не п'ять, що їх надруковано.

Короткі вісті

● **В Італії** відбудуться 22-го листопада ц. р. вибори в 7.000 містах і містечках до тамошніх міських управ. Вони будуть показчиком настроїв італійського народу, важливим з уваги на найближчі парляментарні вибори. Загально заповідають, що остання палатна революція в Совєтах, внаслідку якої зник Хрущов, відстрашить багатьох італійців від комуністичної партії.

● **В провінціях Західньої Німеччини** Гессе, Палятинат-Надренія і Зарщина виграли в місцевих виборах соціял-демократи, але головно коштом так званої Вільної демократичної партії, теперішньої союзниці керівної партії християнських демократів. Соціял-демократи сподіваються, що переможать християнських демократів в найближчих парляментарних виборах у 1965 році.

● **З останніх виборів в Британії** ввійшли до палати громад, себто нижчої палати Британського парляменту, 28 жінок. Сім жінок є в 23-членному уряді прем'єра Гарольда Вільсона. Найвище становище між ними займає Барбара Кестл, колишня голова Центрального Комітету переможної в отих останніх виборах соціялістичної Партії Праці. Вона стала міністром для справ заморського розвитку.

● **Папа Павло VI** заявив у приватних розмовах з високими духовниками, що він скличе також 4-ту сесію Другого Ватиканського Собору, але не назвав ближче дату. Папа посвятив у суботу 24 ц. м. цілком відбудований знищений під час останньої війни манастир О.О Бенедиктинів на Монте Кассіно. У боях за Монте Кассіно згинуло й багато українців в польській армії генерала Андерса.

8 листопада в Ню Йорку — заключний Шевченківський концерт Капелі Бандуристок з Дітройту

Ню Йорк. — У неділю 8 листопада, о 7-ій год. вечора в залі Фешен Інституту відбудеться тут заключний Шевченківський концерт у виконанні молодечої Капелі Бандуристок з Дітройту. Цією Капелею, що постала 6 років тому при Осередку СУМ ім. П. Орлика спочатку, як малий аматорський гурток, — керує випускник Київської консерваторії, Петро Потапенко, учень П. Козицького та Г. Верьовки. У першій частині концерту буде виконаний Літературно-музичний монтаж з творів Тараса Шевченка та народних пісень; у другій частині — народні, повстанські й жартівливі пісні. Капеля, складена з юначок, нараховує тепер 38 виконавців. Минулого року писав про неї музиколог проф. В. Витвицький, що „Капеля Бандуристок виростає в один із цінних і дуже надійних мистецьких ансамблів цілої нашої еміґрації."

Русифікація — темою доповіді в УВАН

Ню Йорк. — Тут, у приміщенні Української Вільної Академії Наук, у суботу 31 жовтня проф. І. Бакало, колишній заступник директора мюнхенського Інституту для вивчення СССР, прочитав доповідь під назвою „Національна політика комуністичної партії СССР в народній освіті, 1954-1964". Доповідь була прочитана на науковому засіданні Комісії для дослідження пореволюційної України і Совєтського Сюзу. Засідання відкрив д-р В. Голубничий. Проф. І. Бакало на основі докладного вивчення багатьох фактів прийшов до висновку, що комуністичний уряд за Хрущова не полегшив, а посилив русифікаційні заходи на Україні та в інших неросійських республіках. Такий „проґрес" видко хоча б із цього прикладу: в 1938 р., коли Хрущов став першим секретарем ЦК компартії України, кількість годин для вивчення російської мови була піднесена з 4 годин у 7-8 клясах до 15 годин, а останнім часом — до 19 годин. У 1930-40 роках частина українського населення в Узбецькій ССР ще мала школи з викладовою українською мовою, а за Хрущова їх усюди поза межами УССР було зліквідовано. В усіх республіках СССР — російська мова стала обов'язковим предметом для всіх учнів, але росіяни не мусять вивчати рідну мову даної республіки. Доповідь проф. Івана Бакала була зразком наукової точности та об'єктивности в підході до однієї з найважливіших проблем українства середини 20-го століття.

В посмертнім оголошенні з 19-го вересня ц. р. ч. 176 подано бл. п. ІВАН ТИМЧИЧИН народився в Котичах, а має бути

в КОЖИЧАХ

Ділимося з усім Українським Громадянством сумною вісткою, що 19-го жовтня 1964 року відійшла у Вічність у 80-му році свого життя видатна громадська діячка

ГАННА ЧИКАЛЕНКО-КЕЛЛЕР

Довгі роки прикута недугою до ліжка Покійна, до останніх днів свого життя цікавилась працею жіноцтва та була в контакті з нашою організацією, до заснування якої вона причинилась під час свого побуту у 1925 році. Померла в захисті в Тюбінґені, Німеччина, де й похована.

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в неділю, 1-го листопада 1964 р. упокоївся в Бозі наш Найдорожчий ЧОЛОВІК і ТАТО

бл. п.

ЕДВАРД РОКЕЦЬКИЙ

проживши 47 років.

ПАНАХИДА відправиться в середу, 4-го листопада 1964 року о год. 8-ій веч. в пох. заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в четвер, 5-го листопада ц. р. о год. 9-ій ранку до церкви св. Юра в Ню Йорку, опісля на цвинтар St. Rose Lima, Freehold, N. J.

Горем прибиті:

дружина — ОЛЬГА
донька — ЛІНДА

Ділюся сумною вісткою, що в ніч з 24-го на 25-те жовтня 1964 р. о год. 2-ій несподівано упокоїлась в Бозі, на удар серця, моя Найдорожча ДРУЖИНА

НІНА ЯНОВА

довголітня голова 5-го Відділу Української Гетьманської Організації Америки, членкиня 81-го Відділу Союзу Українок в Дітройті, сестра Сестрицтва при Катедральному Соборі в Дітройті і учасниця Визвольних Змагань 1918-1921 рр.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибитий МИКОЛА, муж.

3884 Сіксті Стрит
Дітройт, Міш. 48210

В неділю, 8-го листопада 1964 р.

по Службі Божій, Його Високопреосвященство Архиєпископ МСТИСЛАВ відправить

ПАНАХИДУ

ЗА СПОКІЙ ДУШІ

бл. п. Нестора Городовенка

Панахиду муз. К. Стеценка співатиме Катедральний Хор під орудою проф. В. ЗАВІТНЕВИЧА.

До участи у спільній молитві за душу видатного Сина України, запрошуємо все Українське Громадянство м. Ню Йорку і околиць.

Протопресвітер Л. ВЕСЕЛОВСЬКИЙ, Настоятель

Замість квітів на свіжу могилу дорогої Сестрінки бл. п. АДРІЯНИ з Лопатяків КЛИМИШИН та її мужа ЗЕНОНА складаємо $20.00, як оплату за сиріт на виховних таборах Українського Золотого Хреста в Лігайтоні.

Ірина й Ярослав ВАРИВОДИ

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Протягом липня й серпня 1964 року наукових конференцій не було. В червні були такі конференції:

7 червня — наукове засідання Правничо-Економічної секції Академії під головуванням І. Л. Замші. Доповіді: І. Коропецький (Темпл Університет у Філядельфії) — „Економічна політика капіталовкладань в українську промисловість в рр. 1928 - 1937"; В. Голубничий (Міський Університет Ню Йорку) — „Нове київське дослідження національного доходу і втрат України".

19 червня — наукове засідання Інституту Шевченкознавства. Доповідь Яр. Славутича — „Шевченкова поетика".

Музей - Архів Академії регулярно працював протягом літа.

Відомості про матеріяли, що надійшли до Музею-Архіву за цей час, будуть подані додатково.

Конференція дійсних членів Академії

20 червня відбулась конференція дійсних членів Академії, на якій розглянуто і затверджено річний звіт про діяльність Академії. Розглянуто ряд організаційних питань і накреслено плян праці на 1964 - 65 академічний рік.

Участь членів Академії в наукових з'їздах

Проф. Д. І. Чижевський брав участь у міжнародному конгресі мовознавців - фонетиків в 16 - 22 червня у Мюнстері, Західня Німеччина.

Проф. Т. Великохатько на конгресі учених Бразилії, 5 - 11 липня 1964, зробив доповідь „Тривалість утворення видів у природі".

Відзначення п'ятої річниці смерти М. О. Ветухова

На 11 червня 1964 року припала п'ята річниця смерти проф. Михайла Олексійовича Ветухова, першого Президента УВАН у ЗДА. Цю річницю Академія відзначила товариською зузтріччю. В неділю 15 червня на могилі М. О. Ветухова на Українському Православному Цвинтарі у Бавнд-Бруці відслужено панахиду.

Член-кореспондент Академії, Л. Биковський відвідав Ню Йорк

31 липня Академію в Ню Йорку відвідав член-кореспондент УВАН у ЗДА, Л. Ю. Биковський, який постійно живе в Денвері і є секретарем групи Академії в цьому місті. Л. Ю. Биковський поінформував Президію Академії про роботу групи.

Грошові надходження до Академії

Протягом червня - серпня 1964 року Академія дістала такі суми:

255 дол. від продажу картини Олекси Грищенка „Корсиканський краєвид", яку він подарував Академії, щоб допомогти їй сплатити борг за будинок.

По $ 100 від Марії Манастирської (Аліквіпа Па.) і Олександра Лукаша (Портленд, Орегон).

$ 75 одержано від Д. Горняткевича, $ 45 від К. Бризгуна (Торонто), $ 30 від Н. Пазуняк (Філядельфія). Внески по $25: І. Дацько, Ю. Лавріненко (Ню Йорк), А. Орел (Н. Дж.), М. Менжега (Висконсин) Т. Сосновий (Вашингтон, Д. К.), М. Стефанів (Н. Дж.), С. і К. Фурса (Дітройт), П. Шулежко (Рочестер). По $ 20: Л. Биковський (Денвер), С. Гаєвська (Йонкерс, Н. Й.), По $ 15: відділ Українського Народного Союзу „Дністер" (Філядельфія). Олена Чехівська з нагоди дня св. Олени. По $ 10: Комітет вшанування пам'яті Симона Петлюри (Ню Йорк), Твін Вей Віллейдж, Болтон Лендінг, Н. Й., В. Буцяк (Н. Й.), М. Дорошенко (Н. Дж.), Л. Зусєвська (Н. Дж.), В. Кедровський (Н. Дж), Ф. Корсунь (Філядельфія), М. Мартиненко (Трентон), В. Міяковський, О. Одрина (Філядельфія), І. Ухів (Ню Йорк), І. Шевченко (Сіятл, Ваш.). По $ 5: Р. Олесницький (Ню Йорк) і М. Лаврін (Мищ.). Дор 2.50 — Я. Славутич (Едмонтон), 2 дол. — О. Філіпович (Мін.).

Одержано $ 96 зібраних за підписним листом через МиколуХархаліса (Торонто). З них 25 дол. Е. Борис; по $ 5: С. Бела, З. Бобовицк, С. Коченаш, П. Паліїв, М. Хархаліс, В. Шевчук. По $ 2: М. Драбик, Т. Упер, І. Лотошинський, М. Юрків, Т. Макогін, С. Петришин, М. Стефанів, О. Мацук, Г. Чайківська, О. Кривинюк, А. Козак, А. Держко, М. Тислевич, П. Граборінські, Т. Ігнатович, М. Кушко, В. Комашко, Л. Петрів, В. Борис, Ф. Геречка, Р. Демків, Б. Дашкевич, Т. Фриз. По $1: Г. Смик, А. Вовк, М. Блонська, Э. Дячик, І. Урбанович, В. Гудим, І. Немець, Б. Метельський, Т. Біланюк, В. Дусановський, В. Степаненко, С. Гарбуз, К. Мокрицький І. Козловський, О. Гуцалюк, І. Срипчук, Т. Качмарчук.

Одержано $ 226 за підписним листом ч. 47 на заміну опалення в будинку Академії в Ню Йорку, через Любов Чернявську: $ 40 від Л. Чернявської, по $ 25 від Роман Парсельс Сервіс і Т. Пющюри, $ 20 від С. Ріпецького, по $ 10: О. Костюк, (Мін.), А. Балаклицький (Ню Йорк), В. Міяковський, О. Данько, Ю. Лавріненко, О. Бражник, М. Сурмач, М. Кравчук, А. Бек, Р. Осінчук, по $ 5 — Л. Соневицький і К. Стасюк. $ 6 — від 5 осіб. Збирання пожертв на цю мету продовжується.

Пожертви пам'яті померлих

Пам'яті Йосипа Кочана — від Анастасії Кочан $100.

Пам'яті Володимира Гірняка — від Євгена Нольдена $ 25 і від Юрія Лавріненка $ 13.

Пам'яті Романа Шерстюка — від Христини Шерстюк $ 25.

Пам'яті Григорія Масника — від 14 осіб через Олександра Громоцького $ 30 і від Зінаїди Мацик $ 10.

Пам'яті Михайла Яременка від Марії Яременко $ 20.

Пам'яті Івана Мірошніченка — $ 13 від Івана і Лесі Гасвських і $ 15 Ірени Змурен.

Пам'яті Григорія Денисенка — від П. Одарченка $ 10.

Пам'яті Б. Зелинського — від П. Войтовича (Балтимор) — $ 10.

Пожертви до спеціяльних Фондів

До фонду ім. Д. Дорошенка для допомоги науковцям — від К. Бризгуна(Торонто) — $ 10. До фонду видання праці З. Лиська „Українські народні мелодії" — від Пласту з Боффало — $ 10.

Від Управи УВАН у ЗДА і управи її фундації

Висловлюємо глибоку подяку усім жертводавцям за підтримку діяльности Академії. Ця підтримка є єдиним джерелом для сплати боргу за будинок, сплати відсотків на позички і для розгорнення видавничо-наукової діяльности.

Прохаємо членів та наукових співробітників Академії, членів Фундації та всіх прихильників української вільної науки допомогти своїми внесками та пожертвами. Борг за будинок ще сягає $ 17 689.

Нагадуємо, що внески й пожертви до Академії користуються податковими пільгами. Внески й пожертви прохаємо надсилати на адресу:

The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., 206 West 100 St., New York, N.Y. 10025.

Українська солістка Бела Руденко виступила з великим успіхом у Парижі

Париж. — У великій залі „Плеєль" тут розпочалися 25 жовтня відомі „Міжнародні музичні тижні Парижу", в яких беруть участь — співаки, —музики й оркестри багатьох країн світу. Першого вечора в складі совєтських мистців виступила українська співачка Бела Руденко, солістка Київської опери, виконавши декілька арій з опер Верді і Доніцетті. Столичні газети, в тому „Фігаро Літбрер", „Ар" відмічаючи, що Б. Руденко — посланниця з України, назвали її київським солов'єм", а також „окрасою першого концерту" в „Плеєль". Мільйони глядачів у різних країнах Західньої Европи дивились і слухали той концерт по телевізії. Бела Руденко виступить тут ще раз 14 грудня, на заключному концерті „Міжнародних музичних тижнів Парижу".

СПРАВИ ДОПОМОГИ ТЕМОЮ НАРАДИ ЕКЗЕКУТИВИ ЗУАДКОМІТЕТУ

В суботу, 24 жовтня відбулась нарада Екзекутиви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.В нараді взяли участь президент ЗУАДКомітету д-р Володимир Ґалан, заступники президента д-р М. Стахів і п-ні К. Пелешок, екзекутивний директор ред. Василь Мудрий, касир інж. Іван Харамбура, секретарка п-ні Оксана Ґенґало, члени Дирекційної Ради Іван Поритко й Остап Тарнавський і член Контрольної Комісії д-р Ярослав Падох.

Звідомлення з праці ЗУАДКомітету склав д-р В. Ґалан, предкладаючи теж повне фінансове звідомлення.

Стипендії для студентів у Польщі

Д-р В. Ґалан подав звіт про заходи ЗУАДКомітету прийти з допомогою українським студентам у Польщі. Про справу пересилки допомоги інформував ред. Мудрий, подаючи, що єдина можлива дорога допомоги, — це урядова фінансова установа П. К. О. Допомогу з уваги на становище у Польщі найкраще пересилати за посередництвом Українського Суспільно Культурного Товариства у Варшаві Вже перед кількома роками ЗУАДК мав змогу пересилати допомогу на —індивідуальні адреси. Під теперішній час допомога мусить іти урядовою дорогою. Екзекутива ухвалила звернутись до консуляту і справу допомоги нашим студентам у Польщі у формі стипендій повести урядовою дорогою. Визначено висоту суми, для започаткування такої допомогової акції — 2000 дол.

Дім для старших віком:

Згідно з попередньою ухвалою та згідно з рішенням Загальних Зборів ЗУАДК повів заходи для створення у Філядельфії дому для старших віком. Перед місяцем створено вже у Філядельфії громадську підготовчу комісію, в якій заступлені усі братські Союзи та громадські організації. Склад Комісії Дому: д-р Володимир Ґалан — голова, п-ні Олена Лотоцька — заст. голови, проф. Микола Алексевич — заст. голови, Антін Маланяк — секретар, Іван Данківський — касир, д-р Микола Ценко — правний референт, д-р Володимир Чума — фінансовий референт, д-р Богдан Гнатюк — будівельний референт, дир. Іван Поритко і Микола —Каплистий — пресова комісія.

Комісія приступила до опрацювання деталів акції, успіх якої залежить від співпраці всіх наших організацій і установ і всього громадянства. Для започаткування будови дому Екзекутива ЗУАДК рішила призначити повну суму, яку довжні за переїзд наші скитальці — понад 70 тисяч дол., та складати усі тепер повернуті гроші на окреме банкове конто. Чим скорше довжники повернуть свої задовження, тим скорше дім для старших віком стане дійсністю. Усі звороти слати на адресу: United Ukrainian American Relief Committee, 5020 Old York Road. Philadelphia 41, Pa.

Екзекутива ухвалила теж індивідуальну допомогу деяким громадянам в Европі, що з уваги на вік і хворобу потребують спеціяльної допомоги.

Справи відшкодувань:

Приявний на нараді член Контрольної Комісії, д-р Я. Падох, подав звідомлення про стан справ відшкодування для тих осіб, які потерпіли від національ соціялістичного режиму Німеччини в час війни. Д-р Падох цікавиться тими справами вже від довшого часу і як адвокат і як громадянин і член Управи ЗУАДКомітету. Ці справи вимагають великої уваги і в більшості мають вигляди на позитивне полагодження, якщо їм цю увагу приділити. Екзекутива постановила повести спеціяльні заходи перед німецьким урядом, як теж і перед відповідними чинниками в уряді у Вашингтоні. Европейське Представництво ЗУАДКомітету віддало і віддає цим справам спеціяльну увагу. Треба вірити, що всі українці, які потерпіли від Гітлерівського режиму в час війни і мають на це докази, зможуть дістати за допомогою ЗУАДКомітету справедливо визначену рекомпензату.

Книга про працю ЗУАДКомітету — „Брат Братові"

Предсідник поінформував приявних членів Управи ЗУАДКомітету , що почалась праця над остаточним оформленням історії нашої харитативної установи — Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Начерк історії виготовив Остап Тарнавський. Редакційне оформлення передано Іванові Керницькому. Книга про ЗУАДК буде хронікою великої допомогової акції американських українців для своїх братів, які потерпіли внаслідок другої світової війни і завдяки цій допомозі дістали змогу переселитись до ЗДА і тут почати нове вільне і щасливе життя.

Коляда:

Для збірки фондів на Суспільну Службу ЗУАДК рішено проголосити заклик до збірки на Коляду в часі надходячих свят Різдва.

Рівнож рішено пригадати усім нашим громадським організаціям, що згідно з умовою з Українським Конгресовим Комітетом Америки вся Коляда повинна переводитись тільки на Суспільну Службу ЗУАДКомітету, щоб допомога потребуючим була обильна та організована.

Переселення:

ЗУАДК і надолі займається переселенням до ЗДА. Зокрема займається цим Европейське Представництво ЗУАДКомітету, яке допомагає бажаючим отримати право на переїзд з Европи до ЗДА та полагоджує формальності в зв'язку з цим. ЗУАДК теж допомагає в переїзді з інших країн.

Екзекутива Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

Інтернаціональна Виставка Харчів у Вашинґтоні, Д. К.

Від 3-го до 11-го жовтня 1964 р. у Вашингтноні, Д. К., відбулася „Інтернаціональна Виставка Харчів" в Арморі. Пані Розі Сьокало, голові 78 Відділу СУА у Вашингтоні, вдалося за енерґічним стаpанням дістати безплатно місце на вище згаданій Виставці, на якій дозволено нам продавати торти, медівники, хрусти, пампушки, бабки й інше печиво.

Тому, що місцевий Відділ СУА в першому році своєї діяльности з малою кількістю членкиць не міг сам братися до такого великого завдання, запрошено до співпраці також 58 Відділ СУА в Балтіморі, головою якого є пані Ліда Лемішка та Жіночу Секцію при Об'єднанні Українців Вашингтону, яку очолює пані Галина Варварів. Проблемою було забезпечити різноманітність та відповідну кількість печива, та відбувати цілоденні дижури на протязі 9-ох днів. Культурно-освітня референтка 78 Відділу, пані Емілія Проціньска завдала собі великого труду та зорганізувала цю справу.

Перейшли тисячі відвідувачів, що з зацікавленням оглядали наші вишивки, кераміку та в українському стилі розмальовану порцеляну. Всі ті речі випозичено від пані Слави Снаскiв, містоголови 78-го Відділу. Мистецьке оформлення емблеми СУА виконав пан М. Григоріїв. Студентки в народних строях та пані у вишиваних блюзках звертали увагу американської публіки включно з репрезентантами різних амбасад. Не один чужинець мав змогу стрінутися вперше з назвою „Україна", побачити дещо з її мистецтва та купити незнане йому солодке. Пані дижурні не тільки пояснювали деякі переписи на наше печиво, але також давали інформації про історію та географію України. Одною з невтомних дижурних була панна Марта Проціньска, що занималася щоденним укладанням вишивок й кераміки та була приявна на Виставці в київському народному строї.

Тяжко є вичислити всіх пань, які жертвували печиво, але треба підкреслити солідність українських жінок і з нової еміграції і з тут народжених, які без огляду на віроісповідання чи політичні переконання старалися якнайкраще з а р е п р е зентувати свою Батьківщину.

Міра З.

Жалобний вечір пам'яті Степана Бандери відбувся у Філядельфії

Філядельфія. — Організації Українського Визвольного Фронту влаштували тут увечері, у п'ятницю 16 жовтня, в Українському Народному Домі при 23 вул. і Бравн, Святкову Жалобну Академію, присвячену 5-річчю трагічної смерти сл. п. Провідника ОУН Степана Бандери. Головну доповідь виголосив д-р Іван Скальчук. Решту програми з почуттям виконали студенти місцевого Осередку ТУСМ: Н. Мазурок-Гилл, Л. Капій, З. Сохор, Л. Чорнобрива, М. Рогожинська, М. Гайдучок, Г. Садата, В. Керницький, А. Масюк; музичний супровід — Зенона Вонтерського. Мистецьким керівником вечора була пані Ніна Лужницька. Програма складалася з двох частин: у першій — віддано пошану українському героєві, сл. п. Степанові Бандері, в другій — його трагічну смерть трактовано, як продовження українського бою за державність і як заклик до посилення визвольних змагань. У програмі, що визначалася оригінальністю й свіжістю, були використані твори Олександра Олеся, П. Кернера і однієї з організаторок цього пам'ятного вечора — Христі Лужницької - Кульчицької.

З НОВИХ ВИДАНЬ

КНИЖКА, ЩО Є ПОВІСТЮ І ДОКУМЕНТОМ

Коли діти приступають до вивчення історії України й довідуються від батька або вчителя, що наша еміґрантська спільнота є українського народу, якого доля не сміє бути нам байдужою, вони питають, як це сталося, що майже двомільйонова громада українців опинилася поза межами батьківщини. Те, чого вони довідуються про заробітчанську й політичну еміграцію з України, стає тоді містичним мостом, що поєднує береги рідного краю з еміґрантськими поселеннями і сповняє ролю вступу до вивчення історії.

Замість розповідати, чи читати з дітьми відповідну популярну розвідку про постання еміграції, краще було б їм прочитати повість, що розказує те саме в белетристичній формі. Про початки заробітчанської еміграції є в нас низка повістей і спогадів, але вони написані для дорослих читачів. Тому треба привітати появу повісти на ту саму тему також для молоді п. з. „Такий він був. . ."

Уже на 1-ій сторінці цього твору зустрічаємо „головного героя", пса Фіка. Однак не дивуймось, це таки буде оповідання про найновішу еміграцію з України, хоч авторка і заявляє, що ціллю її повісти не є опис життя людей і що про них вона пише лише стільки, скільки потрібно для висвітлення переживань пса. Поки ця еміграція, вирушивши з засиджених рідних місць у невідоме, знайде постійний осідок у заморських країнах, вона переживає нову Одіссею. Про неї розповідає авторка юним читачам приступно, цікаво і непомітно-повчально. У її реалістичних картинах, поруч пригод пса, що зберіг людяність в добу озвіріння людей, бачимо сцени депортацій на Схід і Захід, український рух спротиву наїзникам, утечу тисяч перед терором у чужину, людське горе під час війни та скитання у таборах з турботами та невигодами. Все це поєднує в одну цілість історія Фіка, пса-скитальця-еміґранта з України, що на чужині був чимсь більше, як вдячним приятелем і вірним оборонцем тих, кого любив, — був символом утраченого дому, членом недобитої війною родини.

Софія Парфанович, український Джек Лондон, чудово знає психіку тварин і вміє писати дітям. Її стиль приступний, речення нескладні, словництво достосоване до рівня молоді, картини чіткі і зрозумілі, деколи забарвлені теплим настроєм, дія розвивається швидко, мов у фільмі. Авторка вміє розбуджувати шляхетні почування приязни, милосердя, співчуття, з епічним спокоєм без зайвого макабризму описує картини воєнних страхіть, часом навіть жартує, легко всміхається. Сценам терпінь і смерти вона переконливо протиставить оптимізм". Але не так то легко було вигубити нашого брата. З вдачі твердий і видержливий, відважний і бойовий, він ставив спротив всюди, де міг" (ст. 84).

У своїй новій повісті, що під оглядом змісту є посестрою попередньої повісти про кота Биця „Вірний приятель") і тематично складає з збіркою оповідань „У лісничівці" окремий тваринний цикл, С. Парфанович дала зразок, як можна в белетристичній формі навіть складну тему зробити приступною та зрозумілою для молоді. Лише в деяких моментах вона наче забуває, що пише дла дітей і змальовуючи відносини в таборах „переміщених осіб", заторкує явища, незрозумілі молодому читачеві. Зате особливістю повісти є її документальна докладність.

У книжковому сезоні, започаткованому жовтнем, місяцем українського друкованого слова, варто пам'ятати і про повість „Такий він був" — одно з, на жаль, нечисленних у наші часи видань для дітей і молоді.

Р. Завадович

(Софія Парфанович: „Такий він був. . ." В-во „Свобода", Джерзі Сити - Н. Йорк,1964, ст. 200)

● Хорватія зазнала наперело мі минулого й цього тижня катастрофу повені. Велика ріка Сава, доплив Дунаю, прибрала внаслідку дощів і залила столицю Хорватії Загреб. Лякаються, що коли відкопають руїни домів, то буде коло 20 смертних жертв.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 8-го ЛИСТОПАДА 1964 р.

MONESSEN, Pa. Місячні збори 338-го Відд. о год. 1-ій по пол. в Українській Залі на 2-ій вул. Проситься прийти і вирівняти свої вкладки. — Н. Кущ, секр.

КЛІВЕЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 3161 East 93rd St. — Управа.

ГЕМТРЕМК, Міш. Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича — 94-ий Відд. в год. 2-ій по пол. в залі Укр. Дем. Клюбу при 2376 Ґрейлінґ. Присутність членів обов'язкова. — Т. Майструк, секр.

КЛЕВЕЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл — 336 Відд. в год. 1-ій по пол. в УНДомі при Вест 14-ій вул. Проситься вирівняти залеглі вкладки. — В. Шмагло, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 39 Відд. в год. 3-ій по пол. в залі УНДому. Побір вкладок в суботу, 7-го листопада від год. 7-10 веч. і в неділю, 8 листопада від год. 12-3 по пол. — Управа.

КЛІВЕЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва І. Франка — 331 Відд. в 1-ій год. по пол. в УНДомі при Вест 14-ій вул. Проситься прийти і вирівняти свої залеглі вкладки. — Н. Задерецький, предс., І. Холодняк, рек. секр., Ст. Бохонок, фін. секр.

ТАРЗАН, ч. 5334. Бетті хоче поговорити . . .

— Ми б радніше припинили сварку та пішли до батька до вітальні, — сказала стурбована дівчина. — Сподіваюся . . .

— З ним буде все в порядку, — відповів Тарзан. — Він тільки був знепритомнів.

— Це добре, — зітхнула Бетті. — А тепер, Адаме, — чи не вишли б ви на хвилинку? Я хотіла б поговорити!